

AMERIKOS LIETUVIS

LITHUANIAN AMERICAN

No. 31 Vol. VI.

Tel. Park 6407

WORCESTER, MASS., 31d. Liepos (July), 1919 m.

Entered as second-class matter September 29, 1914, at the post office at Worcester, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

5 cents per copy

Metai 6

Galima siusti laiškus Lietuvon. Lietuviai kariauja su lenkais; Foch nustatė rubežių tarp jų

TAIKOS KONFERENCIJA SIULO MAISTĄ VENGRAMS, JEI PRAŠALINS SOVIETUS. BAISI NĖGRŲ IR BALTŲJŲ KARĖ CHICAGOJE; 28 UŽMUŠTA. JURININKŲ STREIKAS PASIBAIGĖ. SUV. VALSTIJOM GRĖSIA ANGLIŲ NEDATEKLIUS. CUKRAUS YRA UZTEKTINAI FRANCIJOS ŽMONĖS PRIVERTĖ KRAUTUVININK US NUŽEMINTI KAINAS. ANGLIAKASIŲ STREIKAS ANGLIJOJ PASIBAIGĖ. 800 ŽUVO EGIPTO SUKILIME.

KRASA Į LIETUVĄ ATDARA.

Telegramas.

Gauta telegramas iš Washingtono 30 d. liepos, buk SUV. Valstijų Krasos departamentas pranešė Egzekutyviam Komitetui, kad apsiima pasiūsti visokius krasos siuntinius į Lietuvą, tik reikia paduoti memorandumas parodantis aiškiai kokią teritoriją valdo Lietuvos valdžia.

Tad galutinai kelias per krasą į Lietuvą tikrai atsidarė. Siųskite laiškus senais adresais tik pažymėkite Lithuania, o ne Lithuania, Russia, kaip seniaus.

Lenkai užėmė Tarnopolį.

Londonas, liepos 22 d. — Bevelinis pranešimas iš Maskvos sako buk lenkai užėmė Tarnopolį, Galicijoje, o ukrainiečių bolševikai užėmė Konstantnogradą.

Bolševikų ofensyvas Pskovo rajone buvo estų sustabdytas.

Bulgarų armijos vadas suareštuotas.

Saloniki, liepos 22 d. — Pulk. Asmanov, buvęs bulgarų štabo viršininkas tapo suareštuotas už apipilėsimą ir daugelį kitų piktadarų su Mačedonijoje. Kiti bulgarų oficialiai irgi bus suareštuoti.

Australiečiai užpuolė ant savo premiero.

Melbourne (Australijoje), liepos 22 — Neužganėdinti pasikalbėjimu su Viktorijos, (dalis Austrijos, premiero, kareivių delegacija sugadino visus jo biuro rakandus, suplėšė svarbius dokumentus ir viens kareivis prakirto premieriui galvą su juodylo buteliu. Policija suareštavo 5 iš riaušininkų. Tuomet kiti kareiviai ir jureiviai puolėsi ant policijos. Viens kareivis užmuštas.

Generalis streikas. nepavyko.

Paryžius, liepos 22 d. — Rengiamas tarptautinis generalis streikas, kuris turėjo įvykti vakar, niekur nepavyko.

Roma. Pranešimai iš visų dalių Italijos parodo, kad generalis streikas niekur ne

pavyko.

Bern. Berline ir Viennoj generalis 21 d. liepos streikas gerai pavyko, bet kituose teutonų miestuose neturėjo žymių pasekmių.

Francijos ekonominis padėjimas pagerėjo.

Paryžius, liepos 23 d. — Francijos finansų ministeris pranešė Atstovų Bute, kad ekonominis tos šalies padėjimas prasidėjo žymiai pagerėti.

250,000 angliakasių streikuoja Anglijoje.

Londonas, liepos 23 d. — Jau ketvirta diena, kaip tebeina didysis angliakasių streikas Anglijoje. Jau suvirš 250,000 angliakasių sustreikavo. Anglijos premieras ir kiti valdininkai tariasi su kasyklų savininkais ir ketina matytis su unijos viršininkais rytoj.

Militariniai kaliniai sustreikavo.

Washington, liepos 23 — Apie 2,000 militarinių praskaltėlių, kurie laikomi Leavenworth, Kansas kariame kalėjime, sustreikavo. Jie reikalauja geresnio maisto ir trumpesnių darbo valandų ir jie nori pasiūsti peticiją pas prezidentą, kad visiem kaliniams būtų suteikta amnestija (atleidimas).

Bela Kun nori važiuoti Argentinon.

Londonas, liepos 24 d. — Bela Kun, nuversta galva Vengrų Sovietų valdžios, prašo sąjungiečių, kad duotų jam teisę saugiai nuvykti Argentinon, sako pranešimas iš Vienos.

800 žuvo Egipto riaušėse.

Londonas, liepos 24 d. — Anot pranešimo nuo gen. Allembly, kurį Anglija pasiuntė Egipton įvesti tvarką, laike neseniai atsibuvusių sukilimų toje šalyje, 800 egiptiečių žuvo, o 1,600 civilių žuvo 31, o 35 sužeisti; kareivių žuvo 29, o buvo sužeista 114.

39 egiptiečiai nuteisti miriop už dalyvavimą sukilimuose, o 27 į kalėjimą ant viso amžiaus. Suvirš 2,000 egiptiečių nuteisti kalėjimui ant trumpo laiko. Sukilimai ištiko Egipte kovo mėn.

Pranašauja anglių stoka.

Washington, liepos 24 — Derektorius Amerikonų "wholesale" anglių bendrijos šiandien pranešė Kongresui, kad pati visuomenė bus kalta, jei bus anglių nedateklius ateinančią žiemą.

Anot jo, kasyklose yra užtektinai anglių ir yra gana angliakasių tuos anglius iškasti, bet tą neužsimoka daryti, nes visuomenė neperka anglių. Tad visuomenė turi kuogreičiausia užsisakyti reikalingus anglius del ateinančios žimos, jei nori išvengti nedatekliaus. Tuo tarpu kasyklų produkcija yra žymiai sumažėjus.

Gal neteis ex-kaizerį Londone.

Londonas, liepos 24 d. — Vieta del teismo ex-kaizerio dar neišrinkta ir gali būti, buk jis nebus teisiamas Londone, nes tą vietą neišrodo tuiem Anglijos valdininkam kaip tinkama tam dalykui.

Washington. Japonijos atstovas į SUV. Valst. pranešė, kad Japonijos žmonės yra priešingi nuteisimui ex-kaizerio, nes nėra tam tikrų tarptautiškų įstatymų del tokio teismo.

Francuzai įėjo į Sofiją.

Geneva, liepos 24 — Sekant bulgarų užpuolimą ant francuzų kareivių, francuzų regimentas pribuvo į Sofiją, Bulgarijos sostinę, kad nuginkluoti vietinį garnizoną.

Paryžius. Bulgarai atakavo francuzų regimentą, kuris išlipo ties Lom Palanka, palei Dunojų, kelios dienos atgal. Bulgarai šaudė per 3 valandas ir užmušė 3 francuzų kareivius.

12 žuvo italų ir slavų susikirtime.

Laibach (Jugo-Slavijoje), liepos 25 d. — Anot pranešimo čia gauto, 8 italų karabinieriai ir 4 jugo-slavai žuvo susikirtime, kuris ištiko netoli Fiume. Mušis ištiko, kuomet italai bandė suardyti slavų mitingą, sušauktą del nutarimo kaslink siuntimo slavų vaikų į Chorvatiją, taip kad jiem nereikėtų eiti į italų mokyklas.

Bulgarai turės mokėti bilijoną frankų atlyginimo.

Paryžius, liepos 25 d. — Sakoma bulgarų taikos sutartį jau yra beveik pabaigta taisyti. Pagal šią sutar-

tį, bulgarai turės užmokėti bilijoną frankų atlyginimo (\$200,000,000), kurio didžiumą gaus Rumunija ir Serbija, o rešta Graikija.

Bulgarų taikos delegacija pribuvo Paryžiun rytoj.

Anglijos angliakasių streikas pasibaigė.

Londonas, liepos 25 — Anglijos angliakasių federacija šiandien sutiko su valdžios pasiulymu naujų mokesčių nuo štukų, ir patarė visom mainierių unijom sugrįžti darban.

Šiaurarusai kovoja basi.

Paryžius, liepos 25 d. — Šiaurės Rusijos valdžios armija sakoma susideda iš 20,000 kareivių, daugelis kurių yra basi, neturi šautuvų nė artilerijos. Jie laiko frontą prieš bolševikus nuo finų pajūrės iki Pskovo. Bolševikų armija prieš kurią jie kovoja yra 4 syk didesnė, anot amerikonų pašelpos administracijos oficerių, kurie ten randasi. Amerikonai daug sušelpė šiaurūsius.

11 vaikų prigėrė.

Otis, Mass., liepos 25 d. — Vienuolika vaikų, nuo 9 iki 21 m. amžiaus, visi paeinanti iš Springfield, Mass., šian dien prigėrė vadiname Big Pond. Šie vaikai turėjo vasarinę kempę ant salos tame ežere, ir grįžo valtyse į salą nuo kranto, kuomet motorinė valtis ir luotas apsivertė.

Bulgarai žiauresni už vokiečius.

Paryžius, liepos 25 d. — Anot sąjungiečių ištirinėjimo komisijos pranešimo, bulgarai, laike jų užėmimo rytų Macedonijos, sumažino gyventojų skaičių ant 80,000 žmonių, savo nežmonišku žiaurumu. Komisijos raportas rodo bulgarai savo žvėriškumą ir piktadėjystem kur kas perviršino vokiečių nuveikimus užimtose šalyse.

Nebus cukraus nedatekliaus

New York, liepos 26 — SUV. Valstijų karės departamentas padarė S. V. cukraus kompanijai 37 milijonus svarų cukraus, kurie bus žmonėms parduoti. Komisijos prezidentas sako buk nebus cukraus nedatekliaus, nes cukrinės dirba dieną ir naktį ir užtenka žaliuko cukraus. Nereikia mokė-

ti daugiau kaip 11 c. už svarą cukraus.

Riaušės Alzacijos sostinėje.

Berlinas, liepos 26 d. — Gauta pranešimų čionai buk betvarkė ištiko Strasburge, Alzacijos sostinėje. Krūvini mušiai tarp gyventojų ir francuzų kareivių sakoma atsibuvo.

Sąjungiečiai norėjo taikintis 1917 m.?

Berlin, liepos 26 d. — M. Erzberger, Vokietijos vicepremieras pranešė Vokiečių Tautos Seimui, kad Anglija ir Francija per Vatikaną siulė Vokietijai taikintis 1917 m. rugpjūčio mėn., bet Vokietija atmetė pasiulymus.

Vengrai ir rumunai kovoja.

Vienna, liepos 26 d. — Rumunai tvirtina, kad jų artilerija sulaukė vengrų pirmyn žengimą, o vengrai, iš savo pusės, savinasi pergale.

Lenkų ofensyvas prieš Ukrainą silpnyn eia. Ukrainiečiai bando atimti Kjeva nuo bolševikų.

Taikos konferencija siulo maisto vengrams.

Paryžius, liepos 26 d. — Taikos konferencijos viršausia Taryba šiandien nutarė pasiulyti dastatyti maisto Vengrijos žmonėms jei jie prašalins sovietų valdžią.

Londonas. Vengrų sovietų ambasadorius Austrijoj išleido 60 milijonų kronen bandyme sukelti tenai revoliuciją, bet bandymas nepavyko.

Rasių karė Chicagoje; bandymas sukelti nėgrus visur.

Chicago, liepos 27 — Šian dien prasidėjo karė tarp baltveidžių ir juodveidžių šiame mieste. Jau ilgas laikas kaip nėgrai ir baltieji pietinėje Chicago dalje neapkenčia vieni kitų ir susikirtimai tankiai atsibuvo, betgi tokių krūvinų susirėmimų kaip šiandien prasidėjo, dar nebuvo. Juodveidžiai puolėsi ant baltųjų užtais, kad pastarieji erzino juos, mėtydami akmenimis ir besimaudančius Michigan ežere nėgrus. Iš to kilo visa eilė mušių, kuriuose 2 vyrai (nėgras ir baltas) buvo pri-

girdyti, o apie 20 ypatų sužeista. Visa Chicago policija iššaukta tvarką padaryti.

New York. Yra darodymų buk šios šalies radikalai varo propagandą sukelti nėgrus prieš baltveidžius po visas SUV. Valstijas.

Šiandien keli tukstančiai juodveidžių laikė mitingą New Yorke, kuriame buvo viešai pasakyta, kad juodveidžiai kovos lyg paskutiniam už savo teises ir toliau nekės baltųjų paniekos.

Prašo lenkų kovoti kartu prieš bolševikus.

Vienna, liepos 27 d. — Kovojuimas tarp ukrainiečių ir lenkų sustojo. Gen. Petlura, ukrainų vadas prašo lenkų veikti išvien prieš bolševikus ir išvyti juos iš Ukrainos. Petlura sako jei sąjungiečiai duos jam amunicijos, jis išvarys bolševikus iš Ukrainos į mėnesį laiko. Lenkai yra tam priešingi, nes sako paskui Petlura vėl kovos prieš Lenkiją.

Ukrainiečiai sako nepasiduos nė Kolčakui.

Nustato lenkams rubežių Lietuvoje.

Paryžius, liepos 27 d. — Taikos Konferencijos Viršausia Taryba priėmė Maršalo Foch raportą kaslink rubežiaus tarp lietuvių ir lenkų. Pagal šį raportą, lenkai įleidžiami į Suvalkus (gal miestą? Red.) ir pasiitrauks į liniją einančią į šiaur-rytus nuo Suvalkų.

Viesula padarė daug blėdies.

Mincola, N. Y., liepos 28 — Didelė viesula šiandien atsilankė čionai ir padarė daug blėdies. Sunaikino orolaivių stotį, 40 budinkų, 300 šėtrų ir keletą orlavių.

Jurininkų streikas pasibaigė.

New York, liepos 28 d. — Jurininkų streikas, trukęs per apie 3 savaites, sutrūkdė laivų judėjimą ant Atlanto pajūrės, šiandien pasibaigė, kuomet jurių inžinierių unija sutiko ant naujos mokes ties. Kitų jurininkų unijos jau pirmiau susitaukė.

Streikas laimėtas.

Francuzai privertė numazinti kainas.

Paryžius, liepos 28 d. — Dunkirk, Rouene ir kituose Francijos miestuose žmonės sukėlė ramias demonstraci-

jas ir privertė pirklus numazinti maisto kainas ant pusės.

Paryžiuje, Montmarte rajone, žmonės išplėse krautuves pelnagaudžių pirklių. 28 užmušti Chicagoje

riaušėse.

Chicago, liepos 29 d. — Riaušės tarp juodveidžių ir baltveidžių tęsiasi tolyn. Į tris dienas net 28 ypatos buvo užmušta Chicagoje, o sužeistųjų skaičius siekia 500 šimtus. Naktje baltieji net užpuolė ant nėgrų ligoibūčio, bet buvo atmušti. Taip tai mušiai tebeina visur šiaurės ir pietų Chicagoj. Kovojujama su revolveriais, buožem, akmenimis ir peiliais. 4 regimentai kareivių pasatkuo miestą.

Tuo tarpu dar viena nelaimė pasiekė Chicago gatvėkarių streikas prasidėjo.

Vokiečių ekspertai plenuoja atbudavojimą.

Berlinas. Didelis vokiečių ekspertų štabas daro plenus del vokiečių atbudavojimo išpustytos šiaurės Francijos bei Belgijos. Sie plenai bus suteikti sąjungiečiams del patvirtinimo. Jei sąjungiečiai priims plenus, tai atstatymo darbas bus tuojaus pradėtas.

Vokiečiai sako jie gali tuojaus pastatyti 500,000 išlavintų darbininkų prie to darbo, o jeigu bus reikalinga tai pristatys ir milijoną. Darbas bus vien valdžios rankose, privatinės kompanijos neturės progą iš to praiboti. Darbo unijos sutinka su šiuo plenu. Ekspertai sako buk geriausios pasekmės bus, jeigu unijon priklausanči darbininkai dirbs atstatymo darbą, dirbant unijos valandas už atsakančią mokes tie. Šie darbininkai bus surinkti valdiškų samdymo biurų. Jiems bus suteikta geras maistas ir geros buveinės, tam tikrai pastatytose kazermėse, kur darbininkai galės atsivesti ir savo šeimynas.

Vokiečiai sakoma yra pasiryžę atlikti atstatymo darbą kuopuikliausiai ir parodyti pasauliui, kad gailisi už senos valdžios nuodėmes. Anot pranešimo iš Erivan, sa koma buk Užkaukaze, Karabath rajone, totorių kareiviai užmušė 600 armenų. Skerdynė įvyko ant provincijos gubernatoriaus paliepimo. Sąjungiečiai sakoma suareštavo minėtą gubernatorių.

Savaitinis laikraštis "AMERIKOS LIETUVIS"
 Eina ketvirtadieniai
 Leidžia M. PALTANAVIČIA Worcester, Mass.
 Prenumeratos kaina: Pusei metų \$1.00, Pusei metų \$1.25
 15 Millbury Street, Worcester, Mass.
 The Lithuanian Weekly "LITHUANIAN AMERICAN"
 Every Thursday
 Published by M. PALTANAVIČIA Worcester, Mass.
 Yearly Subscription: \$2.00 (6 Months), \$1.00 (3 Months)
 In United States \$2.00, To Foreign Countries \$2.50
 Advertising rates on application. All communications should be addressed: "LITHUANIAN AMERICAN" 15 Millbury Street, Worcester, Mass. 5 Cents per Copy.

Svarbios Žinios Kaslink Lietuvos.

(Iš Amerikos Lietuvių Tautinės Tarybos Raštinės.)

Posėdis Liepos 22: Pranešimai Tarybom: 1) Pranešimas nuo Amerikos Lietuvių atstovo Taikos Konferencijoje, Tamo Naruševičiaus.

Už \$850,000 vaistų ir tt. Lietuvai.

2) Inf. Biuras New Yorke praneša sekančią kabelgramą iš Paryžiaus: "Dr. Šliupas važiuoja į St. Nazare priimti 850,000 dol. vertės vaistų, chirurgijos įrankių ir ligonbučiams reikmenų, visko to, ką Lietuvos valdžia pirkto nuo Amerikos valdžios ir visko to, ko Lietuvoje senai buvo reikalinga. Tai bus vežama geizkelių į La Palice, o iš ten vandeniu Lietuon, kur galės pasiekti Rūgpiučio pradžioje. Tuo tarpu Lietuvos karės misija perrenka čeverykus, drapanas ir maistą Lietuvos armijai, viską tą papirkta nuo Amerikos valdžios vertės \$17,000,000 ir tuč-tuojaus išgabenama Lietuon."

Lietuviai kovoja su lenkais.

3) Nuorašas kabelgramo, kurį mums persiunčia iš Washingtono p. Vinikaitis ir kuris buvo apturėtas nuo p. Savicko iš Kopenhagos: "Lenkai persibrovė demarkacijos ruožą (Lietuvos ruožą). Pasekmingi mušiai prasidėjo. Visi Vokiečiai atsitraukė Liepos 13-tą. Valdžia paskelbė vidurinę paskolą ant 30,000,000. Siųskite stenografes, merginas; siūsta trys biuletinų pavyzdžiai."

Už \$17,000,000 Lietuvos kareiviams reikmenų.

Gauta antra sekanti kabeliograma: "Amerikos Likvidacijos Komisija pristatė Lietuvos valdžiai \$17,000,000 vertės kareiviams drapanų, pirkto per Paryžiaus atstovus ir susidedančių, iš apatinių drapanų, overkočių ir čeveryčių del 35,000 kareivių. Specialė komisija (Iš Lietuvos Paryžiun atvažiavusi) susideda iš inž. Streibiko, Pulk. Kareivos, Pulk. Gedgaudo ir Leitenanto Biluno, kurie atvažiavo Paryžiun padėti pargabenti 38 vežimų minėtų daiktų iš La Palice ir Bordeaux, iš

kur tas bus gabenama Lietuon. Šito priedan tapo pasiūsta 350,000 dol. vertės gydymo reikmenų Lietuvos vėliava susideda iš trijų lygių paskersai ištiestų rėžių: viršuj geltonas, viduryje žalias, apačioje raudonas. Taipgi Lietuvos tautos vėliava raudoname dugnyje su sidabriu žirgvaikiu."

4) Norkus iš Chicago praneša girdėjęs, jog Dr. Greičiūnas savo iniciatyva įskundęs Tautos Fondą už neišsiuntimą Lietuon pinigų, nors chicagiečiai Lietuviai prie to nepristoję.

5) Telegramas Tarybon iš Washingtono, jogei Pildomojo Komiteto susirinkimas neįvyks, nes iš katalikų pusės negalima busių narių gauti (Jų pusės nariai dabar beveik kunigai, o tie subatmis negali iš namų išvažiuoti.)

Turčinovičienė atsilankė.

6) Posėdin atsilanko p-nia Laura De Gozdawa Turczy-nowicz, kuri ant kortelės skelbiasi esanti Lietuvos labdarybės komisionieriumi ir tolinkui pasirodė turinti Lietuvos valdžios rekomendacijos laiską. Ji atvažiavo Amerikon, kaip Lietuvos pilietė ir su Lietuvos valdžios išduotu pasportu (Lietuvių ir Francuzų kalboje išduotas, ir tai pirmutinis Lietuvos paspartas, kuris Ameriką pasiekė). Ji laikė kalbą ir pasisakė, kad politikon ji neisianti, bet rinkianti tarpe amerikonų Lietuvai pašalpa. Jai davė klau-simus: Purvis, Širvydas, Jankus, Martus, Willmantas ir kiti: Ar tiesa, kad ji "Lenkijos Atbudavojimo Draugi-jos pirmininkė? Sakė, kad buvusi, bet dabar nebusian-ti. Davė prižadą, kad su Lenkais visus ryšius per-trauksianti, ir apie tai Anglų, Lietuvių ir Lenkų spau-doje paskelbsianti. Turinti parašiusi savo kelionės dienyną, kuri angliškai išleidžianti. Klausimas su ponia Turčinovičiene paliktas at-viru, iki daugelis dalykų, su tuomi besirisančių pačiai Tarybai paaiškės.

Nutarimai: 1) Tamo Naruševičiaus laiška pusėtinai ilgą dokumentą visai Amerikos Lietuvių spaudai išsiuntinėti, nes yra labai svarbių žinių. 2) Išrinkta komi-

sija: Martus, A. B. Strimaitis, Leščinskas, Zaikas — su rengimui išvažiavimo, nuėmimui krutamųjų paveikslų propagandos reikalams. 3) Paskelbimas karės tarpe Lietuvos ir Lenkų priimta Taryboje narių atsistojimu ir nuoširdum išreiškimu lin-kėjimo Lietuvos armijai skaičiausių pasekmių. 5) Lietuvių liuosnorių organi-zavimo komisijai paraginti atsišaukimą į Lietuvius kareivius. 6) Kviesti katalikų sriovė, kad padarius bendrą Tarybų susivažiavimą.

J. O. Širvydas. Amerikos Lietuvių Tautinės Tarybos Sekretorius.

Amerika davė Lietuvai kreditą. Liet. Inf. Biuras New Yorke, prie virš paduoto kabeliogramo apie Dr. Šliupo priėmimą vaistų ir tt. del Lietuvos valdžios priduria, kad:

Tą pirkinį buvo galima padaryti, užtai, kad Amerikos valdžia davė Lietuvos valdžiai kreditą ir sakė, buktą galima skaityti kaip da rodymą buk Amerikos valdžia ketina palaikyti Lietuvos valdžios bandymą išgauti pripažinimą kaip nepri-gulminga šalis. Toliau sako, buk aną savaitę pulk. Warwick Green, amerikonų karinis atstovas sąjungiečių Pabaltijos Komisijoje, pata-rė, kad Lietuvos valdžia ir armija butų gausiai parem-ta su reikmenimis ir pagelba ir sakė, buk Lietuvių armija yra gerai organizuota ir atsakanti, ir kad viršiausias komandantas, gen. Žukauskas, ir jo augštesnė koman-da yra pilnai atsakanti.

Bet reikia pastebėti, kad nors medikalės reikmenys yra del visų gyventojų, drapanos ir maistas yra tik del Lietuvių armijos. Tad nereikia liautis rinkus maisto ir drabužių bei aukavus pinigus del nelaimingų Lietuvos gyventojų.

Kitas kabeliogramas, kurį L. T. Taryba gavo iš Paryžiaus, praneša, kad Dr. Šliupas drūčiai protestavo, vardan visų Amerikos lietuvių prieš plebiscitą (žmonių nubalsavimą kur nori prigulėti), kurį lenkai siulo Lietuvoje. Toks plebiscitas, ypač lenkų užimtose dalyse, sako Dr. Šliupas, butų labai neteisingas. Lenkai neturi jokios tiesos pasisavinti nė mažiausią dalį Lietuvos. Lietuviai yra labai sujudinti lenkų išveržimu ir jų teritoriją ir niekuomet nesutiks, kad lenkai dvarininkai užkolonizuotų lietuvių žemę lenkais, Karė tarp Lietuvos ir Lenkijos yra neišvengiama, jei sąjungiečiai nelieps lenkam išsikraustyti iš Lietuvos. "Lietuva be Vilniaus," sako Dr. Šliupas, yra tik lavonas, nes Viinius yra šalies ekonomiškas ir gelžkelių centras."

"A. L." Red.

Vokiečiai labai neužganėdinti, kad sąjungiečiai nesisukubina su nelaisvių sugrąžinimu, nors taikos sutartis sako buk taš bus įvykinta kaip greičiau galima.

PROTOKOLAS.

Abiejų Tarybų Administratyvio Komiteto posėdis atsiuvo birželio 21 d. 1919 m., Pennsylvania Hotelyje, New Yorke.

Dalyvauja sekanti nariai: p. M. J. Vinikas, kun. J. Žilius, p. J. Vasiliauskas, Dr. J. Bielskis, p. P. Vilmontas, p. K. Česnulis, p. J. O. Širvydas, p. A. Staknys, p. V. Jankauskas, p. P. Purvis ir p. V. K. Račkauskas, pp. Širimaitis, Martus ir Bush.

Nutarta Tarybų nariams duoti patariamąjį balsą, o pašalinei tik gali pasiklausti.

Perskaičius protokolą iš praeito susirinkimo, pp. Mas-tauskas ir Česnulis pastebi, kad judviejų raportuose nevisai išreikšta mintis kokią jiedu norėjo perstatyti. Protokolą priimta išimant minėtų ypatų raportus, kurios jiedu paduos ant rašto.

Išduoda raportus Egzekutyvio Komiteto nariai: raportuose perstatyta visos veikimas Lietuvos reikaluose ir išdėstyta planai tolimesniai veikimui. Raportai priimta.

Ponas V. Jankus išduoda raportą apie Lietuvių-Estonų-Latvių-Ukrainiečių - Lygos veikimą. Taipgi išklaustytą raportas kun. J. Žiliaus apie publikacijos biuro veikimą: paduoda komisijos protokolą, kuri čia ištaisai talpiname.

Tarybų Pildomajam Komitetui Byoir'o Publikacijos Komiteto.

Birželio 18, 1919, Bristol Hotel, New York, laikytame Byoir'o Publikacijos Komiteto posėdyje, kame dalyvaavo kun. J. Žilius, P. Molis, S. P. Vilmontas ir kun. M. A. Pankus, iš išduotų raportų paaiškėjo:

1. Kad Lietuvos labai ne-mažai publikacijos padaryta Amerikos spaudoje ir užkinkyta mašinėrija tebeva-

roma; pasėta straipsnių ir įvairių trumpių raštų spau-doje, kurie ilgainui atsikar-tos.

2. Kad iš Tautos Fondo gauta \$30,000.00 iš Ukrainiečių pusė Carnegie Hall buvusio Mass-mitingo iš-laidų \$441.87, viso \$30,441.87. Iš tų išleista jau \$25,817.18. Ant rankų birželio 18, 1919, lieka \$4,624.79.

3. Svarstyta reikalas tolimesnės publikacijos vari-mo. Kadangi Lietuvos klau-simo išrišimas paliktas Lietu-viams su Rusais ir su Ru-sais pradėjus Tarybas bus reikalinga intensyvė publi-kacija, todėl nutarta dabar publikaciją vartyti ant su-mažintos skalės taupant pi-nigus iki momentas bus svar-besnis, kuomet vėlei ant syk reikės praplešti. Ir ka-dangi kasoje mažai pinigų tam tikslui beliko, kas ir ant mažos skalės neilgam tete-sės, nutarta kreiptis į Tary-bų Pildomąjį Komitetą, kad parupintų daugiaus pinigų. Sulyg Komiteto permatimo, jog publikacijos darbas ran-damas naudingų, tuojaus reikalinga bent \$10,000.00.

Susirinkimo Pirmsėdis

Pasirašo: P. Molis.

Svarstant reikalus sari-šyje su Lietuvos Delegacija Paryžiuje ir neseniai sugry-žusius delegatus iš Europos, nutarta prašyti p. Lopattos paaiškinimo apie Lietuvos Delegacijos jam įteiktą mai-šėlį su popieriais parvežti Egzekutyvui Komitetui, ir taipgi kad jisai išduotų ra-portą iš savo patyrimo apie Lietuvos reikalus Europoje.

Svarstant apie varomąjį darbą sudaryti spaudimą ant Kongreso, šis reikalas pavesta Egzekutyviam Ko-mitetui ir Tarybom sudaryti tam tikras komisijas, kurios išimtinai tuo reikalu užsi-ims.

Akyvaizdoje to, kad jau abdvī Tarybos šiuo kartu atskirai finansuoja skirtus

atstovus į Europą ir taipgi stenografes siunčiamas Pa-ryžiun, todei Administraty-vis Komitetas sudaro bjud-žetą šiam liepos mėnesiu.

Tokio budžeto sudarymas atidėta iki išlaidos-paaiškes.

Svarstant apie parupini-mą išlaidų tolesniai publi-kacijos darbo varymui per p. Byoir, paklausta Tautinės Tarybos ar jinai galės fi-nansiškai prie šio darbo pri-sidėti, gauta atsakymas, kad negali, todėl nutarta prašyti Amerikos Lietuvių Tarybos, kad šiuo tarpu pa-rupintu \$10,000.00 minėto darbo varymui.

Egzekutyvis Komitetas nurodė reikalingu turėti Washingtone vieną žmogų, kuris išimtinai užsiimtų ga-minimu politiškių žinių Ame-rikos spaudai.

Pasamdymas tokio žmo-gaus palikta Egzekutyviam Komitetui, bet ji turės už-girti abidvi Tarybos.

Tam darbui nutarta skir-ti nedaugiau kaip viena tuk-stantų dolerių į mėnešį.

Kadangi Amerikos Lie-tuvių Tarybos nutarimas, a-pie abiejų Tarybų priimtū-mą narių į Egzekutyvį Ko-mitetą, nepaliečia išrinktų-jų atstovų į Europą, todėl dabar važiuojantiems, kun. J. Žiliui ir B. Balučiu įga-liavimas turi buti išduotas iš Egzekutyvio Komiteto.

Svarstant apie Lietuvių-Latvių-Estų-Ukrainų-lygą, atrasta geriausia principe jokių artimesnių sutarčių su tomis tautomis nedaryti, apart bendro judėjimo Ame-rikoje. Nutarta prisidėti su dešimtis dolerių į mėnešį prie tos lygos ofiso užlaikymo.

Praneša iš Egzekutyvio komiteto, kad ketvirto lie-pos Washingtono atsiubus tarptautinė iškilmė, Ameri-kos valdžia užkvietė daly-vauti tik nepriklausomas valstijas, pakviesta ir lietu-viai. Nutarta tose iškilmė-se dalyvauti ir kokios išiai-dos bus, kreiptis prie abiejų

Tarybų, kad jas padengtų. Pirmininkas, M. J. Vinikas, Raštininkas, J. J. Bielskis.

Du vokiečių išdavikai pribuvo į Suv. Valstijas.

Washington. Šiomis die-nomis pribuvo į Suv. Valsti-jas du vokiečių oficialiai, pestininkų ir aviatorių sky-rių. Jie buvo čia atgabenti, kad apsaugoti jų gyvastis. Mat, jie, sakoma išdavė Suv. Valstijų siaptai tarnystai plenus vokiečių vyriausio štabo, pagal kurias veidak-mas, gen. Pershing galėjo į-gyti svarbias pozicijas, su visai mažais nuostoliais.

Dažinoje apie šiuos išda-vikus, vokiečių ištikimi ofi-cieriai sakoma sudarė slap-tą draugiją, kurios tikslas yra koku nors budu nužudyti šiuos išdavikus. Jie bu-vo pirmiau laikomi Franci-joj, bet ten jiems grėšė per didelis pavojus, tad jie buvo atgabenti į Suv. Valstijas. Jie yra abudu dar jauni ir vadinasi Alfred Scholtz ir Alvin Grothe, nors tai sako-ma ne jų tikri vardai.

Nori \$220,000 už nužudytą kareivį.

Francijos valdžia paliepė maršalui Foch pareikalauti nuo Vokietijos milijoną frankų (200,000 dol.) atly-ginimo už nužudymą fran-cuzų seržento Berline. Taip-gi 20,000 dol. nuostolių to seržento šeimynai ir kad jo žudikai, kuomet bus suras-ti, butų skaudžiai mubausti.

Nežinomi žmonės užmušė tą seržentą, kol jis stovėjo sargyboj palei francuzų am-basadą. Vokietija jau per-prašė Franciją už jo nužu-dymą, bet perprašymo ne-užtenka.

Anglijos sosto įpėdinis aplankys Suv. Valstijas.

Anglijos karalius vyriausis sunus, Valijos princas, šį ru-denį aplankys Kanadą ir Suv. Valstijas.

Lietuvos Žemės Bankas

(LITHUANIAN LAND ASSOCIATION)

320 Fifth Ave., New York, N. Y.

Kviečiamas susijungti su

Lietuvos Prekybos ir Pramonės Banku

Šis paskelbimas paimtas iš Lietuvoje einančių laikraščių.

"LIETUVOS ŽEMĖS BANKAS" Lietuvoje persikėitė į "LIETUVOS PREKYBOS IR PRAMONĖS BANKĄ."

Šią žinią aną syk gavome nuo p. Yčo iš Paryžiaus per kabėlį. Ponas Yčas direktoriato vardu, kviečia, kad ir mes amerikiečiai su savo surinktais pinigais prie to "Lietuvos Prekybos ir Pramonės Banko" prisidėtume. (Kun. J. Žilius paskirtas važiuoti tame dalyke pasiteirauti.)

"Lietuvos Prekybos ir Pramonės Bankas" jau turi suviršų (8,000,000.00) aštuonius milijonus aukšinų. (1 rublis lyginasi dviem aukšinam). Taigi tas Bankas jau operuoja. L. Žemės Banko šėro kaina \$50.00. Bondus priimame pagal jų dienos kursą.

Klausdami informacijų arba prisijudami pinigus adresuokite sekančiai:

Lietuvos Prekybos ir Pramonės BANKAS. KAUNO SKYRIAUS BALANSAS

Balandžio mėn. 1 dienai 1919 m.

AKTYVAS	PASIVAS
Kasa	Indėliai (deklaracijos reikšmės)
Pasiekimai	Mūsų Valstybės
Atsargos	Lietuvos pramonės
Korespondenciali -Nostro	Valstybės skaitlė
Įsibėmę turės	Procentai, komisijs ir kt.
Konkults operacijos	
Pramonės išlaidos	
Auks. 4,387,979. 84	Auks. 4,387,979. 84

Užstatai: netų rublių 73,950. —
 vertė rublių 3,914,500. —

Depozitai: netų rublių 254,250. —
 vertė rublių 303,270. 20

L. Ž. Banko Pirmininkas gaves iš valdžios leidimą, ir L. Ž. Banko direktorių pritarimą, veža į Lietuvą 185,000 rublių. Tie rubliai bus deponuoti Lietuvos Prekybos ir Pramonės Banke. Rublių vertė tokiu budu jau yra apsaugota ir neš nuosimti. Taipgi tas kapitalas, sudėtas Lietuvoje, neš naudą Lietuvai.

Kurie turite RUBLIŲ, tuoj idėje į registruotą laiską siuskit juos į LIETUVOS ŽEMĖS BANKĄ, jei norite savo rublius apsaugoti arba pernešti į Lietuvą. Pinigai Lietuvos pramonei labai reikalingi.

Visi Amerikos lietuviai stokitė į darbą. Taipgi pirkite LIETUVOS ŽEMĖS BANKO šėrus už dolerius. Šėro kaina \$50.00. Bondus priimame pagal jų dienos kursą.

Klausdami informacijų arba prisijudami pinigus adresuokite sekančiai:

Lietuvos Žemės Bankas

(LITHUANIAN LAND ASSOCIATION)

320 Fifth Ave., New York, N. Y.

APZVALGA

T. Naruševičiaus pranešimas.

Gavome T. Naruševičiaus, Amerikos lietuvių atstovo taikos konferencijon pranešimą apie dalykų stovį Lietuvoje, kuris tilps išsiaiškinti numeryje. Savo pranešime autorius plačiai nušviečia kaip politinį taip ir medžiaginį padėjimą Lietuvos laike karės ir kę siluo Lietuvai taikos išlygos.

Iš pranešimo matyti, kad Lietuvos atėities klausimas dar nėra paaiškėjęs ir dar daug prisieis kovoti, kad Lietuvai laisvę užtikrinus. Sako, vieni verčia lietuvius tartis su lenkais, kiti grąšina atiduoti rusams. Apie sugrąžinimą Lietuvai Vilniaus ir Gardino lenkai ir klausyti nenori. Skundžiasi autorius taipgi už internacionalizavimą Nemuno ir atskyrimą Prusijos nuo Lietuvos. Užbaigdamas savo pranešimą, T. Naruševičius kviečia visus lietuvius prie sutartinio darbo ir prie rėmimo Lietuvos valdžios. Materialė pagelba šiuom laiku esą labai reikalinga. Tame dalyke jis rašo:

“Šiuo laikau reikalingu praneši Amerikos Lietuvių visuomenėi, jog Lietuvos valdžiai dideliai yra reikalinga materialė pagelba padengimui visokių valstybės reikalų. Todėl, jeigu yra surinkta kur nors pinigų, tuojaus reikia jie pasiųsti Lietuvos valdžiai, kad ir Lietuvos delegacijos antrašči (Lithuanian Delegation to the Peace Conference, 24 Rue Bayard, Paris). Pinigai šandien yra begalo reikalingi, nes visas kraštas yra nualintas; valstybės išlaidų padengimui mokesčių labai mažai tegalima surinkti, gi išlaidos yra didelės, nes reikia laikyti ir organizuoti kariuomenę, kuri viena tik reikalauja apie 64% viso išlaidų biudžeto, jūsu pagelbos laukia jūsu tėvų kraštas.”

O tuluose mūsų fonduose randasi dar dešėtkai tukstančių suaukautų pinigų. Ar nelaiskas būtų juos su naudoti tam, kam buvo jie skirti?

Lietuvos Padėjimas ir Amerikos lietuvių veikimas.

“Tėvynė” paduoda tulo veikėjo laisšką iš Paryžiaus, kuriame tarp ko kito aprašomas Lietuvos padėjimas. Jis rašo:

“Paskirtoji dabar demarkacijos linija tarp Lenkų ir Lietuvių, eina Augustavo kanalu, po tam — Nemunų iki Merkinėi, per Landvaravą Vilniaus linkui, ir iki Kazokiškėi. Tad Gardino guberniją ir Vilnius liekti Lenkų rankose kolkas, po Francuzų globa, kuomet Suvalkija ir Kauno gubernija yra įtakoje Anglų. Toksai dalykų stovis gaili pristie prie netekimo Vilniaus ir Gardino gubernijos. Gaila!.. “Dabar Paryžiuje vieši militarė Lietuvos Komisija,

Pulkininkas Koreva, Pulkininkas Gedgaudas ir Leitenantas Bieliunas. Kaip tik jie atvyko Paryžiu, Rusų Pulkininkas Sokolov tuojaus pareikalavo, kad jie stbų jo militarėn g'obon! Lyg Lietuva dar Rusijai priklausytų... Mat, kokie yra ir Rusų apetitai prie Lietuvos! Dar neturi Rusijos, nei jos valdžios, o jau karininkus savinasi. O kas toliaus bus, jei Kolčakas pergalėtų bolševikus? Bet mes tikime, kad Lietuvių politika turės imti viršų.

“Anglija žada nepoilgam paskelbti Lietuvos neprigulimybę,—ji viena aiškiai pripažįsta Lietuvai Vilnių. Amerikos lietuvių turi rupintis, kad Amerikos valdžia pripažintų Lietuvai Vilnių,—ikišiol Amerikonai siulė Vilniui plebiscitą. Amerikos Lietuvių darbas yra tuo reikalui kuorimčiausiai rupintis.”

Amerikos lietuvių rupinasi daug Lietuvos politiniams reikalais ir beabejone rupinsis ir šiais dalykais. Tik visa bėda, kad autorius savo laiške pilnai diskredituoja darbą tokių veikėjų, kaip Česnulis, Mastauskas, o šiem čionai pavesti visi darbai ir atsakomiausios vietos. Ar ne juokus amerikiečiai iš Lietuvos kritiško padėjimo sau daro?

ATSIŠAUKIMAS.

Kauno Centro Lietuvių Kat. Moterų Draugijos Valdybos ir Amerikos Lietuvių, Lietuvos bei Lietuvaiteis.

Centro Lietuvių K. Moterų Dr-jos Valdyba turi garbės atsišaukti ir savo Tautietes ir Tautiečius, meldama jų už atsizvelgti ir Lietuvos moterų dr-jos reikalus.

L. K. Moterų Dr-ja, įsikurusi 12 metų atgai visuomenės Lietuvos-Tėvynės labui, turėjo Kaune daug įvairių įstaigų: Mergaičių amatų ir naminės ukės vedimo Mokyklą, kurioje mokinosi šimtas suviršum Lietuvaičių; internatą-pensionatą, kuriame gyvena ir lavinasi rgi apie 100 Lietuvaičių; valgyklą, kepyklą, siuvimo ir išsiuvinėjimo mokyklą, saldaininę-cukrainę; visos minėtos įstaigos buvo aprūpintos: baldais, pavyzdžiais, nokytojomis, butų ir tt., be to L. K. Moterų Dr-ja davdavo kasmet moterų išdirbinių parodą, ukio kursus, vakarėlius, paskaitas, vienu žodžiu—dabavosi visuomenės labai. Kaip minėta Mergaičių amatų ir ukio mokyklą, taip ir visas kitas savo įstaigas laikydavo savo išsomis surinktomis aukų ke-liu. Rusų valdžia neduoda-vo nei skatikielio, tik ant kiekvieno žingsnio kliudy-lavo ir trukdydavo; nežiurint ir tai L. K. Moterų Dr-ja ejo pirmyn. Jos sąmata 1914 metams buvo padaryta 57 tukstančiais rublių—114 tukstančių markių. Dr-jos inventorių suiyg anos galynės kainų giliau ir 10 tukstančių rublių—20 tukstančių markių. Tuo tarpu užėjus šiam karui visos įstaigos ir visos Dr-jos inventorių žlu-

go taip, kad nei adatėlės neatsiliko. L. K. Moterų Dr-ja nuo 1917 metų, vargais išgavusi leidimą iš Vokiečių valdžios, pradėjo vėl veikti savo srityje: įgyja prie Kauno dvarelį Mergaičių Ukio Mokyklai, kuriai kaip reikiant įtaisyti reikia nemažą lėšų.—Kaune gavo iš Vokiečių ir Lietuvių valdžios Jesuitų namus, bet sudeginus iš dalies, be langų; tam tikslui reikia irgi nemažą lėšų; neturime Lietuvoje vaikų prieglaudų vedėjų, neturime prie ligonių prižiūrėtojų. Daug, daug turime reikalų mūsų Tėvynės—Lietuvos atstatymo srityje. Priešio begalinio sunkaus padėjimo neužtenka lėšų.

Taigi kreipiamės ir Jus, Brangioš Tautiečiai, padėkite mums, kuomi kas gaili: kas skatiku—skatiku, kas indais—indais, kas drabužiais—drabužiais; pagėlbėkite mums šiamė sunkiame padėjime, mes ir pagalios visa mūsų Tėvynė Lietuva bus Jums dėkinga per kartų kartas už Jūsų prielankumą ir gerą širdį.

Centro Liet. K. Moterų Dr-jos Valdyba:

Pirmininkė, V. Jakovickienė

Musų Karo Belaisviai Vokietijoje.

Leidimas, gautasis nuo Sąjungininkų Karo Tarybos iš Paryžiaus per Spaa siųsti belaisvių transportus ir namus atėjo 11.IV.18. Su-lyg to leidimo vokiečių valdžia gali vėl siųsti visus buvusius rusų kariuomenės kareivius Rusijon. Mums prašant Sąjungiečių Komisija Berlyne ir vokiečių karo ministerija sutiko kuogreičiausia siųsti musų belaisvius.

Labai sunku sutvarkyti musų belaisvių transportus, nes jie yra išblaškyti po visą Vokietiją. Belaisvių stovyklų Vokietijoje yra apie 50.

Prie kiekvienos iš tų stovyklų lietuvių priguli po 20, 40, 100, 200, 300 ir 400 žmonių.

Tiktai prie dviejų stovyklų Staugarde Pomeranijoje ir Frankforto Oder priguli virš 2,000 lietuvių belaisvių. Iš viso lietuvių iš 4 rėdybų (Kauno, Vilniaus, Suvalkų ir Gardino) vokiečių neaisvėje yra apie 12—15 tukstančių žmonių. Anot gautų sąstatų visose stovyklose lietuvių belaisvių randasi viso apie 2,500 žmonių; kiti gi yra išsiųsti po visus kamopus Vokietijos prie įvairių darbų—dauguma prie ukės. Vokiečių valdžia, vaduodamosi atsišaukimais ukinin-ku, jog geriausi ir ištikimiausi darbininkai, tai lietuviai, siuntė musų belaisvius pas ukininkus ir į fabrikus. Koksai belaisvių padėjimas stovyklose ir prie darbo, apie tai parašysiu kitą kartą.

Apskritai, galiu pasakyti, jog tie, kurie papuolė pas gerus ukininkus, tiems šiek tiek geriau pas Bavariečius ir Saksus net visiškai neblogai; tiktai ne pas prusokus! Ypatingų pagerinimų lietuvių belaisviams nuo vokiečių valdžios visiškai nebuvo. Kaip tai melagingai buvo rašyta “Dabartyje” ir kituo-

Iždininkė, M. Naujalienė Sekretorė, J. Naujalytė.

Gerbiamieji:—

Ši, Kauno Centro Lietuvių K. Moterų Dr-jos atsišaukimą i Amerikoje gyvenančius lietuvius, tik ką Ponia Turčinovič parvežė iš Lietuvos.

Mes, Amerikiečiai, taip įpratome viską leisti pro ausis ir žiūrėti per pirštus, taip neatkreipti atydos, kad ir į svarbiausius Lietuvos Tėvynės reikalus, lyg kad musų savi reikalai mums yra jau tiek svetimi, taip atsitolinę ir iš musų širdžių išnykę, kad rodos ir pačių musų bočių šalį geidžiame svėtimiams pavesti. Kas bus tuomet, jeigu koki nors lenk berniaki arba rusofilai išnaudo užsės mums ant sprando? Rintai pagalvokime.

Pašelpo pareigas, jeigu tik jos musų Tėvynėi eina ant naudos, privalome su išskėstomis rankomis priimti ir kiek tik spēkos neša jas pildyti. Taigi ir šiame atvejuje, savo gausias aukas siųskite ir toki fondą, kam kuris yra parankesniu, bile aukos savo tikslą atsiekti.

A. Steponaitis.

se vokiškuose laikraščiuose. Dabar musų belaisvius reikia sutvarkyti i specialės stovyklas, o iš ten siųsti transportais i tėvynę.

Mums prašant tuo tikslu vokiečių karo ministerija išleisdamas tam tikrus prašymus. Tokiame padėjime yra latviai, estai, ir ukrainiečiai; iš tų mažųjų tautų daugiausia yra belaisvių ukrainiečių; jų skaitlius siekia iki 70,000 žmonių; rusų gi apie 600,000 žmonių.

Belaisvių transportai sulig vokiečių karo ministerijos nusprendimo bus siunčiami didelėmis partijomis. Rusų belaisvių kiekvienoje stovykloje, neskaitant esančių prie darbo, yra po 2—10 tukstančių žmonių; iš jų vietoje ir sudaromi dideli transportai.

Iš tos priežasties kai-kurie jų transportai nuvyko ankščiau, negu lietuvių, latvių, estų ir ukrainiečių:

Rusų belaisviai bus gabenami per Kaisedorius(per Lietuvą), Illavo, Aleksandro drovo (Lenkiją), per Archangelską, Vladivostoką, Odesą. Musų belaisvini per Tilžę, Tauragę ir Virbalį.

Politika ir agitacija eina visame pasaulyje; belaisvių tarpe irgi yra varoma nemaža agitacija. Belaisviai tarpe savęs turi sudarę komitatus. Beveik kiekvienoje stovykloje yra rusų, lietuvių, ukrainiečių ir lenkų komitetai. Kiekviena iš tų tautų laikosi savo kuopos. Labai įdomu, jog lenkų pasiūsti atstovai prikalbinė-ja kitataučius katalikus įsirašyti i lenkų sąrašus, pažadėdami greičiau išsiųsti i tėvynę.

Pav., lenkas Raček, kaip man pranešė belaisvių kapelionas kun. Oscilavičius (Vilniaus Viskupijos) iš Bayreuth Bavarijoje užrašė daug lietuvių belaisvių i len-

ky sąrašus, nes lietuvių katalikai.

Neseniai atvažiavo aštuoni lietuviai belaisviai i Berlyną, kuriems buvo kalbėta, kad jie vadintų lenkais ir važiuotų i Berlyną pas lenkų konsulą, tai juos išsiųs namo; vienok lenkų konsulas jų neišliuavo. Sužinoję, jog yra Lietuvos Pasiuntinys, atvyko pas mane ir visą dalyką išaiškino. “Kodel užsirašėte lenkais?” užklausu juos.—Tai mat, sakė jog i namus nusiųs; ir atstovas įsakė nesivadinti lietuviais ir sakyti, jog per ilgą laiką belaisvėje užmiršo lenkiškai—tai papuls i namus ir tt. Neseniai gavau šitokią laišką iš belaisvių Komiteto Parchim. “I musų stovyklą atvažiuoja lenkų atstovai ir vilioja musų jaunus lietuvius i Lenkiją ir kaikurie nesulaukdami teisingų žinių prisirašo prie lenkų ir važiuoja i Lenkiją norėdami greičiausiai pulti i tėvynę. Igaliojinis Rentas, Parchim, Gruppe 8 Baracke 18.

Kreipiausi i lenkų atstovą Berlyne, užklaudamas, koksai yra likimas musų belaisvių papuolusių i Lenkiją? Man užklaudus, lenkų Generalis Konsulas nežinojo ką atsakyti ir tikro atsakymo nedavė; papuolusių musų belaisvių i Lenkiją likimas yra nežinomas. Iš kaikurių stovyklų, kaip antai iš Neuhammerio, skundžiasi musų lietuviai, jog ant jų užspūdinėja rusų belaisviai ir neduoda ramumo, delko lietuvių kariauja su bolševikais. Pavyzdin:—iš belaisvio U. iš Neuhammerio gavau tokią laišką: “Šioje stovykloje dabar laukia transporto senosios Rusijos (seno režimo) karo belaisviai—tarp kurių randasi taippat ir “naujojo” režimo. Šitie naujojo režimo vyrai, atradami einančiame iš Berlyno laikraštėje “Golos Rosii” aprašomas Lietuvos kariuomenės laimėjimus kare su bolševikais, rodo daug neapykantos ir keršto prieš lietuvius.

Kai kurie neturėdami ką veikti vaikščioja stovykloje nuo barako prie barako ieškodami belaisvių lietuvių (lietuvių belaisvių stovykloje nedaug), o atradę išpa-sakoja jiems visus neapykantos keršto jausmus, pridėdami: “jus nuo musų toli ne-nueisite, nes negalimas daiktas, kad lietuviai bolševikus pergaieštų.”

Dauguma rusų belaisvių yra užsikrėtusi bolševizmu, nes ir čia netruksta agitatorių.

Musų belaisviai gal būtų galėję ir ankščiau pasiekti i tėvynę, kad ne visokie Berlyno rusai agitatoriai juoda-šimčiai, kurie skaito visus belaisvius rusais, manydami net ainaujinti Senąją Carinę Rusiją.

Laiškų belaisvių gauna ma daugybė su įvairiais užklausimais apie padėjimą tėvynėje Lietuvoje.

Važinėdamas po stovyklas ir iš laiškų patyriau, jog musų belaisviai, nežiurint sunkaus savo padėjimo, nenusimėję, jie pilni karštos meilės prie savųjų giminių, prie savo tėvynės Lietuvos.

Visur kame apsilankiau su didžiausiu nekantrumu klausia: “Ar Lietuvoje jau nėra vokiečių? ar jau yra lietuviška valdžia?” Išgirde, jog jau lietuviška valdžia, lietuviškos visur gimnazijos ir kitos mokyklos, neišpa-sakytai džiaugiasi ir dar pasi-didina jų troškimas greičiau grįžti i laisvą tėvynę Lietuvą ir darbuotis jos labui.

Diena iš dienos laukiame galutinio sutvarkymo musų belaisvių ir vagonų transportams. Musų belaisviai atsiunčia mums laiškus siuntinius i Lietuvą. Mes tai atliekame. I stovyklas siuntinėjame lietuviškus laikraščius, iš kurių belaisviai labai užganėdinti, nes gauname daugybę padėkos laiškų. Musų belaisvių reikalais nuo 26. III. š.m. man padeda darbuotis Simonas Ponganis, kuris ligi tam laikui patsai buvo belaisvėję Frankfurto (Oder) Stovykloje ir gerai žino belaisvių gyvenimą.

Kun. J. Konevičius. Igaliojinis belaisvių reikalais prie Lietuvos Pasiuntinys Vokietijoje. (Iš Kauno “Laisvės.”)

IŠ VISUR

Du milijonai žydų rengiasi Palestinon.

New York. Tarp 1,500,000 ir 2,000,000 žydų, iš visų kraštų pasaulio rengiasi vykti Palestinon, kaip tik Tautų Lyga nustatys naują žydų valstybės politiška stovį. Taip praneša Amerikos Zionistų Organizacija. Sakoma vien iš Rusijos keliaus apie milijonas žydų Palestinon. Zionistų organizacija visame pasaulyje vienijasi pagelbėti šiem emigrantam. Daugiausia ten vyks žydai ukininkai, kurie turi surinkę didelį kapitalą del pradėjimo gyvenimo. Bet apart jų vyks didelis skaičius visokių ekspertų, profesionalų ir tt. Žydai yra pasiryžę pasekmingai varyti gyvenimą savo naujoj valstybėje, bet senoj tėvynėje. Didžiausias skaičius žydų suprantamai keliaus iš šalių, kur jie buvo prispausti, kur didelė neapykantai jiems buvo parodyta. Iš S. Valstijų labai mažai žydų iškeliaus.

Australiečiai kareiviai geriausia apmokami.

Washington. Paprasti kareiviai bei unteroficieriai Australijos armijoje buvo geriausiai apmokami kareiviai pasaulinėje karėje. Italijos kareiviai buvo praščiau sia apmokami. Amerikonam priklauso ketvirta vieta apmokėjimo skalėje.

Australijos paprasti kareiviai karės laike gavo \$43.50 ant mėnesio. Koprakai gavo \$72.90.

Nauja Zealandija mokėjo savo kareiviam \$36.60 ant mėn. Kanada, \$33 ant mėnesio kareiviams, o \$36. koprakams. Suv. Valstijų kareiviai gavo \$30, o koprakai \$36.

Anglijos kareiviai gavo \$11.40, koprakai \$15.30 ant

mėn. Vokietijos kareiviai gavo \$3, o koprakai \$9 ant mėn. Francija davė savo kareiviams \$1.50, o koprakams \$2.52 ant mėn.

Austrija, kareiviams mokėjo 98c, o koprakams \$1.50. Japonija, kareiviams mokėjo 78c, o koprakams \$2.32. Italijos kareiviai gavo tik 58c ant mėn., o koprakai \$1.45.

Nuolatinis industrijaus neramumas nuo 1914 m.

New York. Sekant ištyrinėjimus darbo stovio įvairiose dalyse Suv. Valstijų patirta, kad nežiurint daugybės industrijalių susikirtimų, kurie dabar tebeina visas Suv. Valstijas, betgi dalykai nėra blogesni negu buvo per visus praeitus penkis metus.

Industrijaus neramumas prasidėjo nuo 1914 m.; pakilus gyvenimo brangumui, pakilo ir augštesnių mokesčių reikalavimas ir tęsiasi iki šiai dienai. Nebuvo laiko nuo 1914, kuomet nesiradotiktos skaičius streikų bei “lokautų.” Didžiausias neramumas matosi Chicagoje, Bostone ir New Yorke. Chicagoj, tai budavojimo darbininkų streikas ir “lokautas.” New Yorke streikuoja 40,000 cigarų išdirbėjų, 12,000 moterų jekų siuvėjų ir tt. Bet svarbiausia, tai jureivių darbininkų streikas New Yorke, Bostone ir abelnai pajurės miestuose, kurio dėlei, laivų judėjimas (išskyrus grynai valdiškus) yra beveik suaiakytas.

Bandys apvalyti Europą nuo šiltinės.

Paryžius. Amerikonų medikalė Misija šiomis dienomis iškeliauo iš Paryžiaus i Lenkiją. Misija bandys panaikinti šiltinę Lenkijoje išvengti šiltinės epidemiją visoj Europoje pirm ateinančios žiemos. Pulk. H. L. Gilchrist, iš Suv. Valstijų medikalio korpuso yra galva misijos, kuri susideda iš 550 amerikonų armijos oficerių ir liuosnorių, visi sveikatos ekspertai. Pirmiausia bus bandyta panaikinti šiltinę lenkų abazuose.

Amerikos ir Anglijos armijų perdėtiniai pardavė Lenkijai didžiumą savo aparatų del utėlių naikinimo. Lenkai taipgi surankiojo visus tokius aparatus, ką vokiečiai paliko Lenkijoje.

Reikės 800 gelžkelio vagonų ir 700 motorinių trokų pervežti misijos aparatus ir chemikus bei medekamentus. Ekspedicija keliaus Lenkijon per Vokietiją. Šiltinės epidemija dabar siaučia nuo Baltijos iki Juodųjų jurių. Visgi misija bandys panaikinti utelės, kurios perduoda šiltinę pirm negu šaitis ateis, kuomet liga baisiausiai siaučia.

Lenkijos valdžios įsakymu, kožnas vyras, moteris ir vaikas Lenkijoje turi nusi-kirpti plaukus ir išsimaudyti ir tada gaus po šviežią eilę drapanų. Tai vienatinis budas atsikratyti nuo utėlių.

Francijoje keli šimtai margų žemės yra užsodinta vien medukais, iš kurių daroma lietsargiam ketai.

PO MEDŽIU.

Gerbiamieji broliai ir seseris:—

Šiandien mes kalbėsime apie svarbų klausimą šios dienos. Nieko nėra svarbesnio mums šiandien pasaulėje, kaip atgavimas laisvės mūsų brangiai Tėvynei Lietuvai. Daugeliui iš jūsų, mieli broliai, tas yra naujas klausimas, visiškai neturi vietos jūsų smegenyse. Be abejonės, kad tėvynės meilė kožno vieno smegenyse turi savo vietelę, kur nors giliai, nes mūsų prabociai, mūsų seneliai turėjo didelę meilę tėvynės. Gynė jie tą šalį nuo visokių neprietelių liudami kraują ne per mėnesius, ne metus, bet dešimtimi metų tesėsi baisios kovos, kad apsiginti nuo priešų. Statė piis, drutvietes, darė ginklus ir kovojo už mūsų tėvynės šalį—Lietuvą.

Taigi, jeigu mes savo gyvenime nejutome tėvynės meilės, tai nuo praėjusių mūsų pakalenių, mūsų smegenys turi užsilikusią tėvynės meilės vietą ir celes. Padėkime valandėlę laiko, suveskime mūsų mislį, paobulinkime tuos smegenis, kurie rupintusi tėvynės meile.

Šiandien mes nekalti, kad taip mažai atjaučiam savo motinos reikalus, delto, kad mes nepažinome savo motinos: Lietuvos, ji nuo mažumės buvo nuo mus atskirta ir palaidota kartu grabė su mūsų garbingu tėvynės apginėjum, didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu, Vytautu.

Mus auklėjo žiaurios mokytojos. Mūsų mokytoja Lenkija mažai davė mums maisto, bet daug plakė ir barė, ko mums nedarė mūsų tikra motina Lietuva. Mus auklėjo Rusija, storasprandė ir girtuoklė, nieko mums nedaugė gero, bet mus plakė, stumė į šaltąją Siberiją, kartais korė mus delto, kad prašėme dvasiško maisto. Mirus mūsų motinai, daug vargų mes panešėme, daug nelaimių perkentėjom nuo tamsybės, kurią nepaliove mums pusti į akis mūsų, kad būtume akli.

Šimtus metų mes nešėme baisų jungą ant savo pečių, varginami visokių būdu, nebuvo kada mums mastyti apie mūsų tautą, vargas, badas, baimė, sarmata, mus pakniupštoms stumė mels-tis už mūsų prispaudėjus, už mūsų vargintojus. Todėl per tą kelionę šimtu metų nuo mūsų garbaus Vytauto iki šių dienų, neliko pas mus

jausmo prie mūsų brangios tėvynės Lietuvos, kuri dabar su savo aiškumu, su grožybėmis keliasi iš kapų ir šaukia mus, šaukia prie savęs, kad mes jos vaikai eitume ir pasveikintume ją. Mes turime dabar iš gilumos savo smegenų įieškoti ir sau aiškinti, ar-gi išties mes turime savo tikrą motiną. Atrasime, kad neklystame, mes turim tėvynę savo, ji jau atgija ir pradeda gyvuoti ir šaukia mus į pagelbą.

Gana mums abejoti, laikas jau šokti prie darbo. Garbingas darbas, kurį dabar turi pradėję Worcesterio draugijos susivienyti visom ir krūvą per savo atstovus, kurių rūpesčiu turi būti pagelbėti Lietuvai gauti pilną savo laisvę. Turėti ausis savo atdaras ir kožną Lietuvos šaukimą nepraleisti, rinkti pinigų, rinkti draubūzius, būti gatavais prašyti savo valdžios Amerikoje, kad ji mums pagelbėtų, nes jos tikslas yra gelbėti pripaustą Lietuvą, savo seserį Respubliką, ji mus visada iškliausys, jeigu mes prašysime su jausmu ir žinodami ko mes norime.

Varyti darbas Amerikonizacijos ir Lietuvinizacijos yra neapsakomai svarbus darbas, nes mes, kurie liksim čia gyventi, turim galventi, kaip žmonės ir kaip ukėsai, o ne kaip šašai ir sunkenybė šiai šaliai. Tie, kurie važiuos į Lietuvą, tuos reikia lietuvinizuoti, kad pagrįžtų ne protiški ubagai, bet kad pagrįžtų pritinkami Lietuvai ukėsai, prisiglausitų prie savo motinos krutinis, rupintusi jos reikalais, jos gerove ir paliktų amžinai, ramiu, sunumi savo tėvynės. Štai kur, po medžiu, mieli broliai, pasakau aš jums, kad jūs susivienijimas prie švento darbo pats per save karunavojasi, jūs darbo laukia jūsų tėvynė, laukia jūsų broliai ir seseris, kurie gina savo šalį, lieja už ją kraują.

Jeigu jums kas pasakys, kad darbas jau padarytas, tai atsakysite, kad darbas dar tik pradėtas. Jeigu kas jums sakys, kad palikti ant rankų mokyty vyrų tą visą darbą, tai pasakysite, kad visi mūsų mokyty vyrai jau išvažiavo tėvynės liuosuoti. Šliupas, mūsų senelis, Naruševičius; Zilinskas, Balutis, tie mūsų tėvynainiai nuo motinos kelių iki grabui, jie vienintėliai mokyty žmonės ir gydytojai mūsų

mirusios motinos Lietuvos, jie išvažiavo veikti arčiau jos pulso, arčiau jos gyvas-ties, o mes likom čia, kad jiems pagelbėti. Todėl nėra kam užsitikėti, kada mūsų didvyriai išvažiavo, mes turime svarstyti, girdėti jų obalsi, siųsti jiems mūsų trusą ir darbą, tegul jie ten dirba, o mes čia.

Todėl, mieli broliai ir seseris, vienykimės prie darbo, prie švento darbo, tegul nėra viena Worcesterio draugija nepamiršta ateinančios nedėlios vakaro, ir tegul nepamiršta parlamentariškų įstatų, kad geriau ir naudingiau galėtume vakarą perleisti ir jau pradėtume dirbti.

Mes labai susivėlinę su pagelba delei tėvynės mūsų Lietuvos, mes per daug pasitikėjom kitiems padaryti, be mus mastymo, be mus prisidėjimo, be mus balso ir peties. Bet dabar matome, kad darbas toli dar nuo užbaigimo, o mums jau tvirtina, kad jau viskas padaryta.

Taip, mieli broliai, mes žadame veikti Worcesteriye ir kviečiam jumis prie to darbo, nežiurint kur jus esate, ant ukių, giriose, mainose ar ant jurių, pasikrutinkite savo tėvynei ranką paduoti. Lai plaukia jūsu centai, jūsų doleriai, jūsų drabužiai, jūsų čėverykai, viskas, kad prieš žiemos atėjimą mes suauktume padėkavonę iš Lietuvos, kad jie jau atjautė mūsų veikimą Amerikoje.

Gerbiamas mūsų tėvynainis Naruševičius praneša mums, kad Lietuvoje šelpia lygiai visus vargšus Lietuvos žmones, todėl mums reikia aukos nuo visų, kas tik yra iš Lietuvos čia atvykęs. Linkėdamas jumis geriausios pasekmės, ir aš dirbsiu kartu su jumis.

Žmogus po medžiu.

Bolševikai Petrograde sakoma pagriebė 7 švedų valdžios pasiuntinius ir atsisako juos paliuosuoti. Bolševikai sako buk suareštavo tik 3 švedus už tai, kad pasiuntiniai peržengė teises. Švedai sako buk bolševikai ketina kitų šalių pasiuntinius suareštuoti.

Daugiau negu 5,000 barberiu neseniai sustreikavo Buenos Ayres, Argentinoj, del augštesnės mokes ties ir kad kyšių (tips) ėmimas būtų panaikintas.

DARBININKŲ ŽINIOS

Per pereitus 3 metus S. Valstijose atsibuvo 11,092 streikai ir 338 "lokautai." Didžiama streikų ištiko gegužio mėn. kasmė.

Daugiau negu 200,000 žmonių dirba Indijos kasyklose.

Stockholmo (Švedijoj), laikraščiai nebuvo išleidžiami per tuą laiką užtai, kad visi jų darbininkai sustreikavo.

Australijos kareiviai, kurie neteko matymo karėje, gaus namus nuo valdžios, už kuriuos jie mokės tik po šilingą (24c.) ant savaitės.

1918 mete Suv. Valstijų angliu kasyklose dirbo į 760,000 darbininkų.

Vienatinė valstija, kurioj vaikų darbas dirbtuvėse sumažėjo laike karės, buvo Illinois.

Elektrios darbininkai New Orleans, La. gavo pakėlimą mokes ties 20c. ant valandos.

Ugnėgesių (mokes ties Amerikos miestuose įvairuoja tarp \$951 ant metų ką jiems mokama Providence, R. I. ir \$1,440 ką jie gauna Denver, Col.

Rusijoj (neskaitant Sibirą) randasi apie 2,500 didelį miltų malūnų ir apie 5,000 vidutinio didžio.

Vidutiniai imant, fabriku darbininkai Australijoj uždirba apie \$623 per metus.

Australijos fabrikuose dirba daugiau moterų negu vyrų.

Anglijos čėverykų industijoje 1914 mete dirbo 56,000 moterų, o 1918 mete net 71,000.

Didelė piieno išdirbystė Conshohocken, Pa., leis savo darbininkams nuspręsti balsavimu ar nori dirbti trim "siftais" ar ne.

Iš suvirš 175,000 budavimo darbininkų Kanadoje, 85 nuoš. priklauso prie tarp-tautišku unijų.

Tukstančiai darbininkų dirbanti Cramps laivų budavimo kompanijos įstaigo-se, Philadelphia, Pa., smarkiai protestuoja prieš peraugštus randus tame mieste.

Argentinoj savininkai gali nubauti darbininką už neatsakančią atliktą darbą arba sugadintą medžiagą, bet nedaugiau kaip vienu šeštadaliu vienos dienos uždarb-io.

Japonijoj randasi 177 medvilnio verpimo dirbtuvės.

Pennsylvania gelžkelis turi pasamdeš suvirš 9,000 moterų, iš kurių 215 yra sargai, 132 telegrafistės, o 109 signalų davėjos.

Lietuviai Amerikoje.

PHILADELPHIA, PA.

Šiame mieste 11,000 cigaru darbininkų abiejų lyčių išėjo ant streiko. Lietuviu cigaru darbininkų apie 200 išėjo streikan. Mat generallis cigaru išdirbėju streikas tebeina visoj šalyje: New York mieste ir vaistijoj 46,000; Boston, Mass. 2,400; Manchester, N. H. 950; Chicago, Ill. 1,000 New Jersey valstijoj 9,000; Florida valstijoj 2,200; Porto Rico, 7,800 ir taip toliau.

Cigaru darbininkai nori 44 val. ant savaitės, geresnių darbo sąlygų, didesnės mikes ties ir unijų pripažinimo.

M. A. I.

ROCHESTER, N. Y.

Liepos 20 d., laikytame susirinkime L.N.F. skyriaus susitvėrė "Lietuvos Gelbėjimo Draugijos" (Lietuvos Raudono Kryžiaus) skyrius iš penkiu narių, išrinko ir laikiną valdybą: pirmininku, Ant. Valtas, rašt., Pet. Petronis. P. P. bus ir tuom laikinai išdininku, kiti nariai yra: D. Jokšas, K. J. Semaška ir J. J. Žilis. Visi užsimokėjo po \$2.00 narinę mokes tį. Susitvėrimas "L. G. D." skyriaus labai nepatinka klerikalams, kurie juodina visaip, ir giriasi su savo L. R. Kryžiumi, kuris sulyg jųjū sakymo, tai yra tikrų tikriausiu L. R. Kryžiumi; bet anot jų, tautininkai, nors ir kartais sušunka apie Lietuvą, vienok vardan tos Lietuvos atsisakė prisidėti prie tikro Lietuvos Raudono Kryžiaus, bet susitvėrė savotišką Lietuvos Gelbėjimo Draugiją (Liet. Raud. Kryžiu); mažai jie, sako klerikalai gaėš prigelbėti, nes "jiems bus sunku apdumti gerų Tėvynainių akis!"

Liepos 20 d., surengė pralkabas p-lei Puišutei, L. S. 26 kp. nedėlios vakare. P-lė Puišute skaitė paskaitą tēmoje "Mentalinis Kudikių auklėjimas." P-lė Puišute pasirodo visgi gana gabi bei drąsi, už tai bus garbė iš jos Lietuviams. Liepos 21 d., vakare vėl kalbėjo įvairiose tēmose, daugiausia pašvestose moterų reikalams.

J. J. Ž.

THOMPSONVILLE, CT.

Birž. 22 d. S.L.A. 113 kupa parengė gražų pikniką, ant kurio pribuvo į 300 žmonių. Nežiurint klerikalų agi-cijos prieš tai, buvo žymūs skaičius gerų katalikų—tik ne klerikalų. Pastarieji ant lenkų piknikų tai įankosi, o nuo lietuvišku, jeigu ne jų pačių surengtų, tai šalinasi.

Ten Buvęs.

(Del stokos vietos šią savaitę netilpo daugelis korespondencijų iš Washington, Baltimore, Minersville, ir tt. Tilpos sekančiame "A. L." n-yje. Red.)

Pagal Anglijos įstatymus, žmogus gail apsivesti su savo mirusio pačios sesere, bet moteris negali apsi-vesti su savo mirusio vyro broliu.

SENBERNIS

(Vaizdelis iš gyvenimo.)

Vieni jį vadino senberniu, kiti "nedasuptu," tretį "šykštuoliu..." Kadangi jau senai jisai gyveno šiame miestelyje, tai beveik visi jį ir pažinojo iš viršaus. Toli visgi gražu niekas nežinojo jo minties, jo gyvenimo siekių, jo pereitą gyvenimą, nes jisai niekuomet ir niekam tą nepasakojo. Abelnai, jisai mažai kalbėdavo ir vengdavo draugystės. Jeigu kas ką užklaudavo, tai atsakydavo trumpai ir rimtai. Niekuomet jisai nejuokdavo ir nemėgdavo kitus mar-tyti juokaujančius. Jisai visuomet buvo užsisvajojęs ir tylus, tarytum "sfinksas."

Jisai buvo gražaus sudėjimo. Bet jo paviršutinė išvaizda buvo panaši į daug senesnį žmogų... Plaukai, kurie buvo gan ilgoki gero-kai jau pražilę. Ant sudžiuvusio veido galima buvo paitėmyti daug rusklių. Akis nors dar žibėjo gan gerai, bet buvo giliai įdubusios. Jisai ir nesipuošė visai. Dra-panos nors buvo ir švarios, bet išėjusios iš mados ir po kelius metus senumo, kurių kišeniai buvo visuomet nusverti nuo knygu ir popierų, ko jam niekuomet netrūkdavo.

Jisai dirbo vienoje dirbtuvėje jau nuo kelių metų ir tenai jau buvo perdėtinis, visų gerbiamu ir guodojamu, kaip geriausiu žmogu-mi. Gyveno jisai tuloje lietuvių šeimynoje nuo pat atvažiavimo į šį miestelį. Turėjo jisai sau kambarėlį, kurin niekas kitas neįeidavo kaip tik sena šeiminkai. Jo šeiminkai buvo tik du telikę šeimynoje. Vaikai jau suaugę buvo sau kur išsiklaidę. Tik viena duklė Marytė, kuri studijavo muziką ir baigdama konservatoriją gavo "scholarship," kaipo S. 7 kp., ir L. M. P. S. 26 kp. nedėlios vakare. P-lė Puišute skaitė paskaitą tēmoje "Mentalinis Kudikių auklėjimas." P-lė Puišute pasirodo visgi gana gabi bei drąsi, už tai bus garbė iš jos Lietuviams. Liepos 21 d., vakare vėl kalbėjo įvairiose tēmose, daugiausia pašvestose moterų reikalams.

Liepos 20 d., surengė pralkabas p-lei Puišutei, L. S. 26 kp. nedėlios vakare. P-lė Puišute skaitė paskaitą tēmoje "Mentalinis Kudikių auklėjimas." P-lė Puišute pasirodo visgi gana gabi bei drąsi, už tai bus garbė iš jos Lietuviams. Liepos 21 d., vakare vėl kalbėjo įvairiose tēmose, daugiausia pašvestose moterų reikalams.

Liepos 20 d., surengė pralkabas p-lei Puišutei, L. S. 26 kp. nedėlios vakare. P-lė Puišute skaitė paskaitą tēmoje "Mentalinis Kudikių auklėjimas." P-lė Puišute pasirodo visgi gana gabi bei drąsi, už tai bus garbė iš jos Lietuviams. Liepos 21 d., vakare vėl kalbėjo įvairiose tēmose, daugiausia pašvestose moterų reikalams.

Liepos 20 d., surengė pralkabas p-lei Puišutei, L. S. 26 kp. nedėlios vakare. P-lė Puišute skaitė paskaitą tēmoje "Mentalinis Kudikių auklėjimas." P-lė Puišute pasirodo visgi gana gabi bei drąsi, už tai bus garbė iš jos Lietuviams. Liepos 21 d., vakare vėl kalbėjo įvairiose tēmose, daugiausia pašvestose moterų reikalams.

kuomet dar mūsų Kazys sėdėdavo prie stalelio paskendęs mintyje... Jis taipgi turėjo smuiką, kurią taipgi nemažai prikankindavo, kai kuriais vakarais.

Taip bėgo jo gyvenimas vis toks pat ir monotoniškas. Bet jam jisai visai neįkyrėdavo. Jisai niekuomet niekam nesiskųsdavo. Jeigu kada šeiminkai pabardavo už tokį uždarytą gyvenimą, tai jisai paklausydavo ir popierų pasiėmęs nueidavo kur į parką ir pasislėpdavo, kad niekas jį tenai nerastų, kad galėtų sau ramiai rašyti ką norint. Taip bėgo laikas. ....

Tulą vakarą Kazio šeiminkai gavo laišką nuo Marytės, kad ji jau užbaigė mokslą ir grįžta namon. Tėvai džiaugiasi. Kazys ne-labai mėgo Marytę, vien tik delto, kad ji buvo landi. Kuomet dar mokinosi čionai konservatorijoje, tai vakacijų laike perversdavo Kazio visas knygas, perži-rėdavo jo visus raštus. Kazys nors nemėgdavo tai bet nieko nesakydavo, nes neturėjo užtektinai drąsos. Taip gi, ji Kaziu ikyrėdavo savo patarimais savo klausimais apie jo praeitį, ką jisai slėpė nuo visų. ....

Sugrįžus Marytei, tie namai tarytum iš miego pabu-dė. Marytės visuomet smagus ir gyvas budas pripildydavo juos dainomis ir muzi-ka. Kazio kambariye taipgi buvo geresnė tvarka. Marytė jam nesant įbėgusi sutvarkydavo išmėtytas bet-varkeje knygas ir gaidas. Abelnai Marytė pamėgo Kazį už jo tokį ypatingą bu-dą, už tokį originališkumą. Jisai visuomet išrodė jai la-bai romantišku... Kazys gi Marytei pradėjus labai šei-mininkauti visur, ypač jo kambariye, pradėjo daugiau išėidinėti į laukus.

Tulą vakarą Kazys dar už durų budamas išgirdo pi-ano akordus skambančius iš jo kambario. Jisai norėjo grįžti, bet negalėjo. Toji buvo Kazys Augaitis. Jis buvo laikomas kaipo senas. Senukai jau pažino jo budą ir visai nesistebėjo iš jo ypa-tybių. Butent: Kazio kambaris netiek išrodė ant paprasto kambarėlio, kiek buvo panašus į kokių senų knygų archyvą. Visur kny-gos ir knygos!! Kampe stalelis apkrautas visokioms popieroms, kaipurios visos surašytos, subražytos, kiti gi lapai pradėti rašyti, ne-dabaigti... Skaitant-vartant tas popieras, galėjo rasti ei-lių-poezijos ir gaidų—kam-pozicijų veikaiėlius, kurias Kazys rašydavo liuoslai-kiais. Kitam kampe stovėjo geros išdirbystės pianas, prie kurio Kazys taipgi ne-mažai laiko praleisdavo. Ant sienų, to "keisto" kam-bario galėjo patėmyti gar-sių senovės laikų kompozitorių paveikslai, kaip tai: Beechoven'o, Glink os, Mo-zart'o, Rubenstein'o, Gouno d'o ir kitų. Tankiai jau se-niai ramiai sau miegodavo,

"Atsiprašau, ponas Kazį, be pavelijimo šeiminkauju Tamistos kambariye... matote ...matote, tamstos kambariye taip man jauku, taip gerai, tarytum kokioje muzikos studijoje..."

Kazys nesuvokė ką besakyti, tik stovėjo tylėdamas it stabas. Marytė skubino-si išėiti. Kazys it prabudęs iš miego prabilo:

"Palauk, neik, panelė Marytė, pasilik čionai ir pas-kambink man daugiau ką tokio. Tamsa taip puikiai skambinate, tokius sunkius šmotelius."

Marytė noriai sugrįžo ir linksmai šnekučiodama pradėjo vartyti įvairios muzi-kos lapus, įieškodama ką nors skambinimui... Kazys nažai kalbėjo. Marytė vė-lai suskambino. Kazys vėl liko užsvajotas, užsuptas... Jam šie akordai priminė pra-

eiti... Ant jo įdubusių akių galėjo patėmyti žibancius ašarų lašus...

Mar... užbaigusi skambinti atsisukusi norėjo paklausti kaip tas patiko, bet pamąčiusi Kazį panašiam pavydale, nūstebo ir iš pradžių nenorėjo nieko sakyti, bet jai pagailo jo. Ji visuomet jo galėjosi ir bandė jo gyvenimą žinti bent kiek saulės spindulių, bet jai nesisekė:

“Kas pasidarė p-nas Kazį. Kas tamstą taip sugraudino?”

Kazys pasijuto nesmagiam padėjime. Jisai pyko ant savęs už viską atsitikusį. Jisai matydamas Marytę prie savo šono taip rūpestingai klausinėjantią, neturėjo daugiau jėgų tylėti: “O, nieko! visai nieko! Neatkreipkite visai domos! Susigraudinau truputį, nes šis smotelis muzikos, kurį tamstą dabar skambina, priminė mano praėjusį...”

“O, meldžiu ponas Kazį,” maldaujančiai kalbėjo Marytė, papasakok bent ką iš savo praeties. Man regis, kad tamistos praėityje kažkas įdomaus, romantiško slepiasi, tamstelė man visuomet tokiu įdomiu išrodai...”

Kazys, jautė kaip Marytė visai arti jo sėdėdama prisiglaudė prie jo. Jisai pažvelgė jos žiedrosna akytėse, kurios taip gražiai žiūrėjo ir nenoroms nusišypsojęs sau prašnapzdėjo: Taip jinau stebuklinga mergužė, jinau visai kaip ji...”

Bent kiek nusiraminęs pradėjo: “Niekuomet niekam nenorėjau savo praetį pasakyti, nes man labai sunku minėti. Tamstai negaliu ilgiau slėpti, nes tamsta taip... nes tamsta, aš spėju, nesitęsi iš manęs. Ir aš matau, kad tamsta tik viena, kuri man užjaučia...”

“Kiek metu atgal, aš dar tuomet buvau jaunas studentas Petrogrado konservatorijoje. Mylėjau lietuvaitę kursistę. Jinau mano buvo tuomet gyvenimo tikslu ir mano ateitis. Užbaigus mokslą buvome sutarę apsigyventi ir laimingai apsigyventi. Bet atsitiko kitaip!... Ją paviliojo nuo manęs tulas francuzas dailininkas, kur lankėsi Lietuvoje jieskodamas medžiagos savo tvariniams, ir išsivežė į užrubežį. Ir tokiu būdu aš sugrįžęs Lietuon ant va kacijų jau neradau jos... Ak! kas gali apsaugoti mano širdgėlą... maniau, kad iš proto išeisiu... nustoju energijos, prie mokslo, gyvenimo, maniau viską užbaigti akymirksniu... Bet vėlei susilaikiau. Nutariau viską bandyti užmiršti... išvažiuoti svetur, išgilinti naujai gyvenimą, užmiršti ją, užmiršti—pamesti mokslą, muziką... muziką... Taip ir padariau, atvažiuavau Amerikon ir gyvenau. Tik negalėjau niekaip pamiršti muzikos... Ji mane tik ir palaiko. Nors ji mane kartais ir sugraudina, bet ji mane ir nuramina...”

Marytė atydziai klausydama giliai užsimastė ir nepasijuto kaip jos galvutė nusviro ant Kazio krutinės.

Kazys atbudo lyg iš miego ir pajuto kaip krutinėje sutvaksėjo širdis daug smarkiau negu paprastai: “Taip jinau visai kaip anoji... skais ti, meili, jauna...”

Marytė galutinai lyg atsipeikėjo ir prašnekėjo:

“Ak! gaila man tamstos! Kiek tamsta turėjai visko prikentėti... vis tai meilė, meilė... gaila man tamistos, pageibėčiau kiek įmanyčiau, kad tik tamstos gyvenimą palengvintų...”

Kazys suprato, kad jinau jau per daug prie jo prisirišo... Taipgi pasijautė, kad ir jinau pats perdama pamėgo ją... Žiūrėdamas jai į akis, jisai kalbėjo:

“Ačiu labai už užuojautą, bet prašysiu neatkreipti į tai atidos. Aš jau apsipratau, prisitaikiau prie savo aplinkybių ir bus gerai... Ačiu už priežadus man pagelbėti. Bus man geriausia pagelba, jeigu daugiaus apie tai niekuomet nekalbėsite.”

Marytės akyse pasirodė ašaros.

“Kodel taip viską pamesti, pamiršti ir vesti taip liudną, monotonišką gyvenimą?” tarė ji, netvirtu balsu. “Kodelei negyventi kitaip—jauusti, mylėti?”

Mergaitės žiedrios akys,

pilnos meilės ir užuojautos žiūrėjo į jį, pro ašaras ir ji nedrasiai ištiesė rankas link jo.

Kazio širdyje kažkas keista pasidarė. Jis buvo gilai sujudintas—jo sieloje nenoroms užgimė nauja viltis. Kasžin ar ir vėl jam buvo lemta mylėti? Ar jis galės vėl pažinti meilę, tikrą meilę po taip ilgo laiko, kuomet jis buvo jautęsis taip vieną, taip apleistas? Jis bijojosi tam tikėti. Ilgą laiką jis su abejojimu žiūrėjo Marytės akysna. Stai-ga, jo abejojimai dingo ir visa siela sujudo. Jis nē nepasijuto, kaip apkabino Marytę, prispaudė ją prie krutinės, ir prabižo:

“Sakai pradėti naują gyvenimą, jauusti, mylėti? Gerai...jeigu tu busi mano žvaigždutė, vedanti mane prie to naujo gyvenimo. Aš tave taip myliu, Maryte. Ar galėsi ir tu mane mylėti?”

Marytės akys neišpasakytai nušvito.

“Ar galėsiu mylėti tave? Juk aš tave jau taip ilgai taip tvirtai myliu!” maloniai tarė ji. Ir taip prasidėjo jų naujas, skaistus gyvenimas.....

Svajus.

× Apie Įvairius Daiktus ×

—Mama, pasakyk man, ar kukukas žino apie tai, kad pames savo uodegą?

—Vaikeli, žingeidų klausymą tu man užduodi. Kukukas, žuvis arba kitoki gyvūnai gali tiktai pažinti daiktą savu būdu. Šuva kai po labiausiai tobulas gyvūnis supranta, kada jo savininkas yra piktas kada jis negerai ką daro, jis tai supranta. Jeigu kukukas žino-tų, kad jis pames savo uodegą, tai jis pradėtų būti apie save mislijančiu, galėtų vartoti savo protą ir gal visai nebutų kujukuku. Ant žemės joks gyvūnas apie save nemislina išėjus žmo-gui, ir žmogaus kudikis apie save nieko nemislina, pakol neišsiauklėja, pakol nepradedo sakyti “aš,” pakol protas neišauga iki tam, kad pamislinti apie save.

—Mama, pasakyk man, kodel kirminas pavirsta į peteliškę?

—Vaikeli, kalbant apie tokį klausymą, turėtume daug apkalbėti apie orą, apie šilumą, šviesą ir tt., kad gerai suprasti kodel kirminas pavirsta į peteliškę. Kujalis, esantys vandenyje, už-laiko savo gyvastį kvėpuoda mas oru, kuris susimaišęs su vandeniu, bet kada pavirsta į varliukę, šokinėja po pie-vą ir kvėpuoja oksigeną iš gryno oro. Tas mus priveda suprausti, kad visi toki gyvūnai kaip varlės, kartą gyvenimo gyvenimą žuvis. Kir-

minas persivertęs į peteliškę pasako mumis tiesa, kad visi lakstanti vabalai kartą buvo kirminais. Geriau ir daugiau suprasti šitą klausymą, reikia daug skaityti ir tyrinėti apie tai.

—Mama, pasakyk man, kodel vardai daugumos chemikų vadinami lotyniškais žodžiais?

—Vaikeli, delto, kad lotynų kalba vartojama del įvairių mokslinių žodžių, kad lotynai kartą buvo labai kulturinga ir garsi šalis. Praeitoje senovėje, kada pasaulis buvo dar tik pradžioje savo apšvietos, lotynai jau var-tojo ir pažinojo daug įvairių chemiškų daiktų ir tik nuo jų išradimų pasaulė mokinosi. Romai žuvis, patekus į priešų rankas, lotynų mokslas, kultura ir kalba per daug amžiu, o iš dalies ir šiandien vadovauja.

—Mama, pasakyk man, kur dumai pasideda iškilę ir orą?

—Vaikeli, dumai pasida-ro iš daugelio įvairių daiktų, nekurie iš jų yra medega, kiti yra gazai. Medegiški daiktai kaip suodžiai yra persunkę kaboti ore, jie nupuola vėl ant žemės. Kada angliai dega, nemažai aliejaus pasidaro, kuris išei-na su dumais ir delto dumai greitai teršia daiktus, kad suodžiuose randasi aliejaus.

—Mama, pasakyk man, kodel mes nešiojam daugiau baltus drabužius vasarą, o juodus žiemą?

—Vaikeli, užtatai mes taip nešiojam, kad mainosi sezonas. Baltas drabužis atmuša saulės spindulius, ne-traukia jų į save, palieka kaipo baltų spindulių draugas. Juodas drabužis reiškia bespalvį daiktą, jis traukia prie save saulės spindulius, kurie degina ir parupina daugiau šilumos. Kad iš-

—Mama, pasakyk man, ar gelė jaučia skausmą kada ją nusikini?

—Vaikeli, gelė negali jauusti skausmą, nes skausmas randasi tik pas augš-

čiau tobulę gyvybę, kaip tai, pas gyvulius arba žmones. Žema gyvybė kaip gelės ir kitoki augalai skausmo negali jausti. Koki jausmą turi augalas kada jį nusikini, to negalima pasakyti, jo vietoje nebudamas, tik giliai mislydamas gali suprasti, kad jausmas koks nors turi buti ir pas žemiausią galvalą.

—Mama, pasakyk man, kodel vanduo verda kada užpiltas ant kalkių?

—Vaikeli, vanduo užpil-tas ant kalkių neverda, bet iš kur šitas karštis pasidaro dručiai karštas. Atsiranda, tai yra chemiškias sekretas. Negesytos kalkės yra sudėckas iš kalkių ir oksigeno ir vadinasi kalkių oksidu. Kožnas molekulas šio sudėckio turi sa-vybe po vieną atomą kožno elemento. Kada vanduo prieina prie kalkių, rišasi vienas su kitu labai dručiai, ro-dos, kad kalkės labai ištroš-kę vandensio save maitina juo, iš to darosi karštis ly-giai tokiu pat būdu, kaip ugnis degdama padaro karš-tį.

—Mama, pasakyk man, kodel lietus puola lašais, o neišpila kaip iš kibiro— neišpuola visas kartu?

—Vaikeli, lietus darosi iš gazų, gazai, kada atvėsta iki tam tikro laipsnio, pasida-ro lietus, bet kad vanduo pavirstų į lašus, tam tikras permains turi padaryti. Kas nors turi išaš vandensio pradėti, gazas ant ko nors turi užsikabinti ir surinkti daugiau gazų, pasidaryti lašai ir pulsti žemėn. Tik pas-taruose laikuose inokyti žmonės atrado, kad gazai pirmiausia pradeda gimdyti vandens lašus, apie kokią nors dulkelę ore esancia, ant kurios renkas daugiaus, paskui puola į žemę. Mokyti žmonės patyrė, kad molekulai gazų, kurie padaro lietu, gali buti sunaikinti elek-tros. Tyrinėjimas ir nokslas kada-nors pasakys daugiau apie tuos gamtos sekretus.

—Mama, pasakyk man, kodel nekurius spalvos iš-rodo kitaip prie lempos švie-sos ir persimaino kitokios prie saulės šviesos.

—Vaikeli, yra ištirta, kad laiktai, kurie nepadaro iš save šviesos, neturi nė savo spalvos, jie tik atmuša spal-vą užleistą nuo lempos arba saulės. Kadangi spalva šviesos nuo lempos buva geltonesnė negu nuo saulės, todėl ir spalva taipgi mainosi įvairiuose dienos laikuose, todėl ir daiktai, kurie saulės spalvas atmuša mainosi.

Yra daugelis įvairių spal-vų šviesoje, kurios maino ir daiktų spalvą.

—Mama, pasakyk man, kodel mes nešiojam daugiau baltus drabužius vasarą, o juodus žiemą?

—Vaikeli, užtatai mes taip nešiojam, kad mainosi sezonas. Baltas drabužis atmuša saulės spindulius, ne-traukia jų į save, palieka kaipo baltų spindulių draugas. Juodas drabužis reiškia bespalvį daiktą, jis traukia prie save saulės spindulius, kurie degina ir parupina daugiau šilumos. Kad iš-

vengti vasarą šilumą, žmo-nės vieni žinodami, kiti nu-sižiūrėję baltas drapanas sau taisosi.

—Mama, pasakyk man, kas priverčia smetoną pasidaryti ant viršaus pieno?

—Vaikeli, smetona abel-nai pasidarius iš pieno riebumų, turinčių savyje ir protado arba al-bumino. Riebumai piene stovi mažyčiai apvalukais, panašiois į apvalukus aliejaus.

Kadangi pienas turi savyje nemažai vandensio, kuris yra sunkesnis už riebumus, todėl riebumai iškyla į viršų. Jeigu piene vanduo nebutų susimaišęs ir susirišęs dručiai su protadu ir kitokiais maisto daiktai, tai smetona tuojaus iškiltų, bet, kad yra viskas gerai su-rišta ir melžiant lygiai iš-eina sumaišytas, todėl pova-lia atsisiskiria.

Nemuno Sunus.

ĮŠTRAUKA IŠ PREZIDEN TO WILSONO KALBOS, SAKYTOS ANT LAIVO “GEORGE WASHINGTON” 4 DIENĄ LIEPOS, 1919 m.

Amerika susideda iš viso svieto. Mes nepaeiname iš vienos kokios giminės. Mes nepaeiname iš vienos kokios tautos, Amerikos yra ta y-patybė, kad ji susideda iš geriausio ką kitos tautos tu-ri. Kaip kada, kuomet aš esu su Amerikos piliečiu, ku-ris yra atkeliavęs į Ameri-ka, manau, kad jis turi di-desnę pirmiųjų, neg aš. Aš nepasirinkau buti ame-rikiečiu, o jis pasirinko. Aš užgimiau joje. Aš turiu vil-ties, jei bučiau joje neužgi-męs bučiau turėjęs užtekti-nai proto ją pasirinkti. Te-čiau tie žmonės, kurie atė-jo vėliau jie iš liuosos valios pasirinko buti amerikie-čiai.

Jie atkeliavo iš kitų ša-lių, ir tarė: mums yra lem-ta buti su jumis, mes pasiti-kime jumis, mes gyvenime tarp jusų. Šalis susidėjė iš tokių žmonių turi supras-ti kitas tautas. Ji turi žino-ti kaip brolauti ir jiems pa-dėti. Ji ir dabar jau yra žmonijos prieteliu, nes ji susideda iš įvairių žmonių, taigi ji turi gelbėti savo giminaičiams. Ji turi paro-lyti, kad ji neveikia keno nors privačiams reikalams. Ji turi parodyti, jog ji yra pasirengus tarnauti visiems tiems žmoniemis, iš kurių musų gyventojai yra kilę. Ir netik tai, mano draugai piliečiai, mes turime tęsti prirodimą, kad mes žinome kas tai laisvė yra.

Tulas archeologas (se-novės dalykų tyrinėtojas) ištyrė, kad aztekai, senovės Meksiko gyventojai, buvo labai gabūs dentistai. Jie pripildė skyles dantysė, uždėjo “karunas” bei pada-rė “tiltus” (crown and bridge work) dantysė. Sky-lės dantysė buvo pripildytos auksu arba brangakmeniais—ypač turkizais. Jie net pasidarydavo medegą iš ka-ko panaši į šių dienų ko-kaįną, kad užpilti ant dantų laike operacijos, kad taip ne-skaudėtų.

Laisva Lietuva Reikalauja

WORCESTERIO LIETUVIŲ DOMAI.

Gyvenimas keičiasi: Nelaimės, nepasisekimai, apsi-keičia į laimę ir pasisekimus.

Mus lietuvių gyvenime ir-gi taip yra—viskas kei-čiasi geron pusėn. Lietuvos Nepriugulmybė—musų žmonių ilgų metų ko-vos tikslas—jau atsiekiama. Lietuva yra šiandien nepri-gulminga valstybė.

Vienok galutinai kova neužbaigta. Dar kova tęsis kelias dienas ir bus pabaigta musų naudai.

Tuomet musų broliai, kovoję ir gelbėję kovoje galės tarti, kad jie yra prisidėję prie Lietuvos laisvės išgavimo, kad jie yra tais karžygiais, kuriais kitos tautos didžiuo-jasi.

Ir didžiuosis mus tauta musų broliais, kovojusiais už tautos laisvę.

Garbė tiems vyrams ir toms moterims, kurios ko-vojo ir kovoją už tėvynės laisvę!

Laisvė tautos ir nuo jus, broliai worcesteriečiai, pri-guli. Dabar kova verda už žūt-but. Juo mus broliai-ko-votojai turės daugiau paramos, tuo jie greičiau tikslą atsieks. O lietuvis kovotojas reikalauja šiandien para-mos, nes jis baigiamos kovos negali apleisti,—apleisti, tai viskas but žuve.

Jus skaitėt atsisaukimus Lietuvos valdžios, prašan-čios paramos. Tai nėra atsisaukimai parašyti šaltu rašalu, bet tie atsisaukimai yra parašyti krauju mūsų brolių, kovos lauke, ten, Tėvynėje, Lietuvoje. Ką jus atsakėte į tuos atsisaukimus?

Tuose atsisaukimuose mus broliai prašė—šaukė į jus—paramos. Jie tikėjosi ir dar tikisi paramą gausi-ą iš jus.

Ar-gi jie nebus musų šaltumo apvilti?

Pasakyk, worcesterietei, ką tu atsakiai į tą atsisauki-mą Lietuvos kovotojų ir Amerikos lietuvių.

Ar apvyliai už Lietuvos laisvę kovotojus? Pasakyki!

Mes ateiname jus klausdami, kadangi Lietuvos At-statymo Bendrovė, kuri veikia Amerikoje, jau turi iš Lie-tuvos valdžios užgyrimo laišką ir yra skirta jai rupintis pinigine pagelba Lietuvai tarpe amerikiečių.

Ir Lietuvos Atstatymo B-vė dabar kalba į jus, bro-liai ir seseris, tiesiog verda tų kovotojų, ką tą atsisauki-mą rašė krauju ir Amerikos lietuvių.

Ir Lietuvos Atstatymo Bendrovė šaukia jus visus, metus abejonę, ginčus tuščius, kibiti, gelbėti Lietuvai!

Į pagelba, broliai—lietuviai savo tėvynei, nes ji pa-gelbos šaukiasi!

Lietuvai reikalinga piniginė parama tuoj.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė ir rupinasi pinigine paramą Lietuvai suteikti ir pagelbėti atstatyti Lietuvos šalį iš po gruvėsių.

Stokite ne su aukomis gelbėti Lietuvai, bet su pas-kolomis didesnių pinigų.

Lietuvos šalis yra turtinga ir turės už ką savo tėvy-nainiams paskolas išmokėti.

Lietuvos šalis yra pramonei labai tinkama ir idėje pinigus pramonėn broliai ir seseris lietuviai turės ir už-darbi, gaus nuosimti dar geresni, negu banke laikydami pinigus.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė ir rupinasi Lietuvą atstatyti, joje pramonę užvesti.

Kas dėš pinigus Lietuvos atstatymo Bendrovėn, tas skolins pinigus Lietuvos atstatymui, Lietuvos vald-žiai, Lietuvos pramonei ir komercijai užvesti.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė jau davė Lietuvai vieną milijoną auksinų. Reikia dar daugiau pinigų.

Broliai ir seseris, worcesteriečiai, tuoj dėkitės į Lie-tuvos Atstatymo Bendrovę, o Lietuvos Atstatymo Ben-drovė duos tuos pinigus. Tai geriausias kelias gelbėti tėvynei.

Už pinigus kuodidžiausia garantija.

Už idėtus pinigus moka nemažiau 4 nuosimčius di-videndo, taip lygiai, kaip už Liberty Bond'sus, kad gau-nate.

Lietuvos Atstatymo Bendrovės sėras \$10.00, bet neparduodama mažiau kaip penki sėrai vienam žmogui. Galite ir Liberty Bondsais užsimokėti Lietuvos pagelbai paskolą.

Worcesterij Lietuvos Atstatymo Bendrovė turi žmo-nes, kurie ant vietos paaishkina apie įstojimą į L.A.B-vę. Juos turi ir kitose kolonijose.

Tuoj klauskite pas juos ir užsimokėkite Lietuvai pagelbos paskolą.

A. BLAŽYS, 15 Millbury street, Worcester, Mass. V. M. ČEKANAUSKAS, 2 Vernon Square (Vernon Hotel), Worcester, Mass.

PR. ZATAVECKAS, 20 Alpine st., Worcester, Mass. Visi geriausi tėvynainiai jau žino apie Lietuvos At-statymo B-vę.

Lietuvos Atstatymo Bendrovės Centras suteikia vi-sas žinias apie Lietuvos padėjimą ir priima paskolą Lie-tuvos pagelbai.

LITHUANIAN DEVELOPMENT CORPORATION. (Lietuvos Atstatymo Bendrovė), 320—5th ave., New York, N. Y.

Lietuvoje Lietuvos Atstatymo Bendrovės skyriaus adresas:

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ, KAUNAS, LITHUANIA.

Atsakykite į Lietuvos valdžios atsisaukimą prisidė-dami prie Lietuvos Atstatymo Bendrovės ir paskolą Lietuvai suteikdami.

Valio! broliai ir seseris, gelbėti kovojančiai už lais-vę Lietuvai, valio!

To dabar, apgindama savo laisvę reikalauja Lietuva!

Žinios iš Lietuvos

Kupiškis.

Kupiškį valdo revoliucinis komitetas (apskrities kom.). Komiteto uždavinys rūpintis revizicijomis ir apskritai aprūpinti maistu raudonoji armija. Bolševikų armija iš kitur produktų negauna: atskiros apylinkės dalis turi maitinti raudonosios armijos dalis.

Maistą bolševikai gabena kitur. Iš Rokiškio, Abelių ir Subato ypač vežami maisto produktai į Rusų žemę. Bolševikų armija stovinti tarp Bausko ir Ukmergės, pavadinta 2-ja latvių šaulių divizija, nors latvių čia mažai. Ji pavadinta latvių, kad bolševikai jais prisidengę galėtų vežti produktus į Latviją. Nežiūrint griežtų įsakymų, bolševikų kariuomenė plėšia ir terorizuoja vietos gyventojus.

Maistas žymiai pabrangęs—ypač dėl to, kad mažai tūra vertinamos „kerenkės“, kurioms bolševikai moka už produktus. Suriui moka 20 rub., sviesto svarui—40 r. ir tt.

Asmeninė prekyba panaikinta, prekės paimtos į valdžios sankrovą. Naujų prekių nepargabena. Panaikinti asmens prekybą ir paimtus prekes, žydai griežtai nusistatė prieš bolševikus. Kaime žmonės maisto sau išsisaugojo. Miestiečiai gauna produktų iš valdžios, bet jų toli gražu neužtenka. Neturtingieji vargsta ir yra griežtai nusistatę prieš bolševikus. Revizicijos kai kuriose vietose net panaikino sėklas. Bendrai žmonių buvis vargingas.

Paplatinti savo idėjoms, bolševikai surašė žmones į komunas, po 300 žm.; šie turi rinkimų balsą. Komunų pirmininkas ir jo pagalbininkas tegali būti bolševikai; kai nėra bolševikų, bežemis, ar mažazemis. Šiomis dienomis buvo įsakyta komunų pirmininkams surašyti tinkamus mobilizacijai žmones. Žmonės atsiskė ir grasino veikiai pasipriešinti.

Mobilizacija buvo bal. 18 d. Veik nieks nėjo. Dabar žadama mobilizuoti tie, kas užjaučia komunistus, o gal vartos ir prievartos.

Draugijų gyvenimas apmiręs. Jokia draugija ar partija ne bolševikų negali gyvuoti. Kiek laisvesni bolševikų draugai rev. soc. liaudininkai, bet ir jais nepasitiki.

Mokslas mokyklose ir gimnazijose šiaip taip slenkta. Bolševikai stengiasi jas subolševikinti, bet nevyksta, Gimnazijoj iki Velykų po pamokų buvo tikybės pamokos. Visur brukamos bolševikų knygos. Norėdami patraukti jaunimą, bolševikai organizuoja jaunimo draugijų „Internacionalą“, išrinko valdybą, kuriai net žmonių nepriteko; tuoj darbas ir pasibaigė. Knygynuose leidžiama pardavinėti tik bolševikų leidiniai.

Žmonės dabar visai griežtai eina prieš bolševikus. Dažnai karo telefonus ir

Paežeriai, Vilkaviškio apskrities, Suv. gub.

Jau ketvirtas metas, kaip Paežerių pradinė mokykla karo metu mokomi vaikai. Mokytojausia čia VI. Str. Mokyklą lanko tik kelios dešimtys vaikų (arti 30). O prieš karą buvo 100—115. Mokoma, kiek girdėt iš tėvų kalbų, kurių vaikai lanko mokyklą—labai netikusiai. Bet daug nėra ko ir norėti, nes ir pats mokytojas—išėjęs ar neišėjęs pradžios mokyklą tik Mariampolėj 1917 m. 6 mėnesius išbuvo okupu. Vokiečių valdžios mokytojų kursuose. Kalti ir žmonės, nereik per daug skųstis... Geriau but prašyti valdžios, kad mokytoją paminėtų.

Sausio 1 ir 6 d. čia vietos mokyklą „Paežerių“ jaunimo kuopa surengė pakartotinai vakarėlį. Vakarėlis, kaip visur taip ir čia paliko pėdsakų: išmušta keletą mokyklos langų...

Nenaujiena!... Kai vakarėlį rengusi komisija darė sąskaitą vietos Mokytojas VI. Str. paklausė: „kas už išmuštus mokyklos langus atsakys, kas juos ir keno lėšomis idės?“ Vak. komisija atsakė, kad jaunimo kuopos vakaras—tai kuopos vak. komisija ir atsako. Mokytojas paprašė už kiekvieną išmuštą langą užmokėti po 5 mk. Vak. komisija noriai sutiko ir užmokėjo jam reikalaujamus pinigus. Mokytojas rūpinasi langus sudėti.

Balandžio mėnesio pabaigoj užėmė Paežerių mokyklą. Pirmiausia jaučių ne kambario orą,—vėjas pučia iš visų pusių. Žiuriu—dar langų nėra ir jų vietos—popierio, stori knygų lapai užlipinti.

Mokiniai, kurių jau ir taip tūra mažai, nuo 6 sausio iki šiam laikui turi sėdėti mokykloj, kur vėjai laksto. Mokytojui reikėtų pasirūpinti idėti langus.

Triškių valsčius, Akmenės apskrities.

Tamsus čia kampelis, tarp Telsių ir Šiaulių. Laikraščiu nei iš vienu nei iš kitu negauna. Išikūres yra valsčiaus komitetas, bet jam pačiam sunku dirbti, nes negauna iš centro valdžios nei žinių nei instrukcijų. Nėra jokio susisiekimo su Kaunu, ne bent kas atvažiuoja. Apyelinkėj išsiplatinus spekuliacija ir degtinės vartymas. Milicija nieko nesugeba padaryti. Vokiečių kareiviai supirkinėja maistą: jie turi kažkokius tai įgaliotinių, kurių vietinis komitetas teisėtumo nepripažįsta ir dėl to su jais kovoja. Bolševikams čia šeiminkaujant buvo daroma maisto ir gyvulių revizicijų. Žmonės žymiai nualino. Išėdami paliko revizicijos kortelių 20,000 rb. Taip pat kasos Obosto pinigų 4,000 rb. iškeitė krenkomis.

Vilkaviškio apskritis.

Daugumoj Vilkaviškio apskrities vietų išikuri pas ukininkus vokiečių kareiv-

viai, gržtantieji nuo Raseinių fronto.

Nors tai padarė grynai savavaliai, neklausdami vietinių savivaldybės organų, bet žmonės pastebi, kad vokiečių kareiviai, jau nebe tie, kaip kad buvo kaizerio laikais. Žmonių nesukriaudžia, visa, ko jiems reikia, perka ir moka suėmimo komiteto nustatytomis kainomis. Bet atsitinka ir nemalonių reiškinų, pavyzdžiui—Jurkšų kaime pas ukininkus Žilinską ir Vosylių. Šių ukininkų traukdami vokiečių kareiviai pavogė visą mėšą. Žilinskas sugavo vagis kareivius ir atidavė į teismą, bet nieko nepešė. Panašiai atsitiko ukininkui Kulbokui Našiškių kaime ir Balsiui Mažučių kaime.

Gaila, kad vokiečių kareivių tarpe atsiranda tokių žmonių, kurie teršia garbę visai kariuomenei.

Kedainiai.

Kedainių apskrities seimelis 23, 24, 25 d. susirinkimui tarp ko kito nutarė: vietos reikalų išlaidoms padengti uždėti 20% virš valstybinių mokesnių žemės, prekybos ir pramonės įstaigoms, nekliojamiems miestams turtais ir dokumentams antspaudų mokesčių. Taip pat nutarta rinkti mokesnis nuo laisvos profesijos žmonių, nuo valdininkų ir tarnautojų pramonės ir prekybos įstaigose, kurie ima nuo 200—300 rb. mėnesiui 1%; nuo 300—400 rb. 2%; nuo 400—500 rb. 3% ir virš 500 4%. Žemės nuomotojai, kurie nemoka Valstybinių mokesnių, pradendant nuo 20 dešimtinų išnuomotos žemės, moka po 25 kap. nuo dešimtinės. Valsčiaus viršaičio alga nustatyta 150 rb. mėnesiui—sekretoriui taip pat 150 rb. kitiems valsčiaus komiteto nariams mokėti po 5 rb. už darbo dieną.

Koperatyvų sudarymo reikalų nutarta, kad valsčiaus komitetas rūpintis įsteigti kiekvienam valsčiui koperacijos draugijų, o apskrities komitetas apskrities centro koperatyvą.

Telsiai.

Telsių apskrities komitetas posėdy kovo 15 d. aptariant mokesčius nuo turtingųjų, karo metu pralobusių. Mokestis po 15 kap. nuo dešimtinės žemės bus imamas tuoj įnešus pirmąjį mokesnį. Žarėnų dvaro darbininkų klausimų, kurie skundėsi, kad dvaro žemę vieton jiems (darbininkams) išnuomavus, išnuomavo žydai, nors Žarėnų parapijos komitetas nuo sausio 15 d. 1919 m. buvo nutaręs tą žemę išnuomoti darbininkams. Nuomininkui—žydai atsakius daugelį darbininkų iš dvaro, kurie neturi dabar kur dėtis, nutarė prašyti Centralinės valdžios, kad dvaro žemę būtų išnuomota darbininkams.

Parapijų komitetams pavesta tarpininkauti tarp savininkų ir nuomininkų, kad pastarieji be priežasčių nebūtų atstatomi iš gyvenamųjų vietų. Posėdy 25 vasario 1919 m. be kito—ko nutarė, 1919 m. be kito—ko nutarė;

Del uždėto Valdyba ant Telsių miesto gyventojų, pralobusių karo metu, mokesčio—20,000—susirinkimas išreiškė Valdybai pasitikiimą ir suteikė pirmininkui galės uždėti mokesnį jo nuostata, sumažinant ar padidinant jį. turtingųjų, ant kurių galėtų uždėti didesnį mokesnį.

Kretinga.

Kretingos apskrities seimelio suvažiavime kovo 28—29 d. išrinkti į Apskrities Komitetą d-s F. Janušis, A. Šaulys, L. Tilvikas ir J. Bendikas. Buvo kalbėta ir padaryta pranešimų medžių gavimo ir nuostolių suskaičiavimo reikalais. Taip pat buvo paašikintas valdžios įsakymas dėl arklių mobilizacijos ir jos Kretingos apskrities vykinimas. Maitinimo reikalais nutarta: 1) spekuliacijai—uždrausti linų bei sėmenų išvežimą, kol nebus susižinota su valdžia Kaune, 2) nubausti tuos, kurie spekuliacijos tikslams išveža sėmenis, 3) pavargėlių ir neturtėlių žmonių reikalui kogerčiausia pradėti rinkti nustatytoms kainoms piliavas. Dėl apskrities sienų nutarta: buvusio Kretingos kreizo sienos yra ir Kretingos apskrities sienos kai ir laikinosios Vyriausybės nurodyta. Jei žmonėms del patogumo geriau atsiskirti nuo vieno ir prisidėti prie kito, kurio valsčiaus, jie gali tai padaryti tik sutinkant abiem valsčiams. Kitiems nors valsčiui nesutinkant, sprendžia apie tai apskrities komitetas.

Kalbėtasi įvairiais būgamaisiais reikalais; tarp kitko paliestas vagių klausimas ir lietuvių išskabų reikalas. Del vagių nutarta: jei kurs nors valsčius nusprendžia visai išstremti visuomenei kenksmingus žmones (vagis, plėšikus ir tt.), tai protokolą patvirtinti turi pristatyti Apskrities Seimeliui. Del išskabų nutarta, kad viso apskrities ligi nurodytam laikui jos būtų pakeistos lietuviškoms.

Seimelis atkreipė akis į Kretingos apskrities milicijos turtą.

Všus savo nutarimus Seimelis atidavė vykinti apskrities komitetui.

Buda, Paežerių valsč., Vilkaviškio apskr., Suv. gub.

Balandžio 21 d. (2-trą Velykų d.) 9-tą val. vakaro paš ukininką K. Gavėną (Vencių) buvo toks nepaprastas atsitikimas. Paleistas (ar pabėgęs) iš kariumenės lietuvių kareivis X, atėjęs pas tą ukininką prie krosnies pastatė savo šautuvą... Ant krosnies tuo laikų gulėjo piemeninkas Litevskutis, 12—13 metų; pamatęs šautuvą, patyloms jį paėmęs, žiurinėjo. Šeimynai pavakariniauvus, mergina (tarnaitė) atėmė nuo stalo indus ir ėjo virtuvėn, o piemenukas, bečupinėdamas šautuvą, staiga iššovė. Kuplipka pataikė merginai per šoną, išmigo sienon. Mergina mirė, ištarus žodžius „šaukit šeiminkus.“

Jankai, Šakių apskrities.

Jankai tai yra visai nau-

jas valsčius, susidaręs, pasitelbus Šakių apskrities Komitetui „apsisprendimo teise.“ Žmonės, tenai, kaip juos daugelis vadina „narsuoliai“ kuriuos dar galima „narsumo“ atžvilgiu ir į rusis paskirstyti,—žymiausi tenai yra tie, kurie turi vokiečio drąsą, lietuviu būdą, lenko kvailumą ir čigono narsumą. Kai kuriems tokių „narsuolių“ tur but ir su valdžia susibart už nepriimtą arklių mobilizacijai. Tam valsčiui yra nemaža ir „pranašų“, kurie parsidavę Rusų Komisarams, jų kišeniu teikiama „jėga“ skelbia besartinančią „bolševikų rojaus karalyją“ ir saugoja „kvailus žmones“ nuo stojimo į „buržujų vairską“—geriau esą vietoj sudaryti „raudonąją diviziją“, kuri, vaduodamosi Kapsuko direktyvoms turėtų iš užpakalio paskelbti karą vietos „buržujai“ (buržujum jų laikomas kiekvienas tas, kurs nevaikščioja su naginėmis), ir nuversti jų komitetus. Kelios savaitės atgal, jau tokia armija buvo susidariusi, ir turėjo jau „vyriausį Jankų fronto vada“, butent mokytoją P.,—kaip girdėt jau buvo ir laukimui Kapsuko armijos dovanos visi ruošūs, tik ne druską su duona, bet lašinius iš mėsa, kuriuos „narsesnieji“ karžygiai iš „buržujų“ kaimynų išgabeno,—bet pradėjus Lietuvos valdžiai į tą dalyką daugiau akies atkreipti, visas sustojo, o „pranašai“ tuom tarpu giriose „pakutavoja“ už neįvykusius jų skelbimus... Jankuose, kai girdėt, nemaža esą ir naujausio „fašono“ kupčių, kurie net vokiečius pralenkia, mat pastarieji pirkdavo viską varu, ir dar šiek tiek pamokėdavo, o šie viską, perka savo ir su penkiais pirštais... tai tiek iš Jankų.

Zapyškis, Kauno apskrities.

Čion smarkiai išsiplatino dėmėtoji šiltinė, iš miestelio perėjo jau ir į visą apylinkę, serga kai kur net visa šeimyna, o pagalbos iš niekur nėra. Viršaitis, valsč. komitetas ramiai į tai žiuri, gali buti, kad ir valdžiai apie tai nieko nepraneša; kunigai taip pat tik skubinas pas ligonius važiuoti, o į pačią epidemiją šaltai žiuri. Li gą pagimdė žmonių vargas ir nešvara: maisto trūkumas duoda progos platintis įvairiomis ligomis, taipgi reikėtų čion mus valdžiai daugiau pasirūpinti apie žmonių sveikatą išleidžiant įsakymą, valsčiuose įtaisyti ligonines, ypač ten, kur išsiplatini epidemija. O pas mus dar kaip tik būtų ir namai tam tinkanti ir yra

senas rusų pulkininkas daktaras Janušauskis iš Vilniaus. Reikėtų tuojais tuo pasirūpinti.

Tauragė.

Nors čia yra jau visos savivaldybės įstaigos, bet Tauragės apskritis dar nesusitvarkius. Čia randasi dar atskirų respublikėlių, kurios nesiskaito su apskrities komiteto ar apskrities viršininko įsakymais Respublikės sudaro atskiri sodžiai. Nors milicija veikia gan sekmingai, gauda plėšikus ir spekuliantus, bet vis dėlto nesugebia išnaikinti nės varymo. Čia yra tokių tipų—degtinės vartojų, kurie visus savo javus aikvoja vien tik degtinei, o degtinę gabena į Prusus. Tą darbą atlikti gelbsti jiems tos respublikėlės, kurios gan gerai apsiginklavusios (kai kurios girdėt turi net kulksvaizdžių) drąsiai priešinas Tauragės apskrities milicijai.

Žmonės nepatenkinti revizicijomis ir skundžias, kad valdžia nesirūpinanti gauti tinkamų jiems žemės ir trąšų ir tt. Del stokos arklių nebus išėti visi ukiai.

Žmonės susirūpinę, delko Centro Valdžia neišleidžia lietuviškų pasų. Pamečius obosto pasą niekur negali nuvažiuoti, o daugelis ir dabar dar grįžta iš Rusų, jie gauna gyventi be jokių dokumentų. Jei ir gauna asmens liudymą iš vietinių savivaldybės organų, tai vis vien jie mažai tereiškia.

Civilė vokiečių valdžia iš Tauragės apskrities baigia kraustytis.

(Iš kauniškės „Lietuvos“)

LAISKAI ORLAIVIU LĖŠUOS 2 CENTU.

Sulyg įsakymo generalio krasos direktoriaus, kad mokesnis už siuntimą laišku orlaiviais būtų du centai už unciją, kuri yra reguliariška mokesnis už pirmos klasės laiškus, Oro Krasos patarnavimas buvo padarytas lygus visiems kitiems budams krasos transportacijos.

Per metus bandymai prietaikymui orlaivio reguliariškos kasdieninės krasos patarnavimo reikalų parodė, kad laišku transportaciją galima kassyk vis didinti, net daug augščiau neg Departmentas buvo manęs.

Nuo karės užbaigimo laiko vartojant liberty lokomotyvą ir, turint parankiai didesnių orlaivių, paskirtų iš Karės sandėlio, pasirodė, kad laiškus jau galima didesniame skaičiuje transportuoti, ir daug greičiau tą atlikt del pajėgos, kurią tur li berty lokomotyvai. Tokiu

budu daugiau neg 10,000 laišku siunčiamų per dieną į Seattle, San Francisco, Los Angeles ir kitus Pacifiko pakrantės miestus, kurių budavo nesuspėjama išsiųsti ant 8:40 vakare traukiniu einančiu iš New Yorko į vakarus, dabar yra pristatomi į paskirtas vietas per 24 valandas.

Tokiu pat budu krasa iš New Yorko, kuri nespėja ant 5:15 po piet traukinio į vakarus, dabar yra pristatoma Chicagoje po pietų, vie toje sekancio ryto.

Sutartis dabar yra daromas, kad užleisti New York-Washingtono keliu tris greičiausius orlaivius, turinčius užtektinai jėgos nešti 18,000 laišku, ir kurių didžiausias greitumas graziame ore būtų 137 mylios į valandą.

Departmentas pranešdamas šitą svarbią permainą Oro Krasos patarnavime, daro sekantį patėmimą:

„Daugiau neg metus pasekminga operacija krasos transportacijos oru, ir didelis išsivystymas pirklybos darbu orlaiviu per tą laiką atskiria šitą atmainą krasos transportacijos nuo eksperimentinio darbo.

Didelis laiko sutaupymas, įvykintas greičiausio traukinio tarp New Yorko ir Chicago sutaupys Departmentui daug vietos traukiniuose, daugiau neg du sykt tiek kiek lėsuotu operacija oro krasos patarnavimas tuo pačiu keliu.

Delto nėra jokio reikalo imti daugiau negu paprastą mokesnį už laišku transportaciją.“

18 d. liepos, dar pirmą syk Alabama valstijos istorijoj, nulinčiuotojai buvo suareštuoti ir sunkiai nubausti. Apie 30 vyrų buvo apkaltinami nulinčiavime baltveidžio žmogūdzio, kelios savaitės atgal. Du iš jų nuteisti nuo 10 iki 15 metų kalėjime, kiti gavo pinigiskas bausmes nuo \$100 iki \$1,000 ir po 6 mėn. kalėjime prieš sunkaus darbo.

Anglijos valdžia duos dovaną \$50,000 pirmam aviatoriui, kuris atliks kelionę nuo Anglijos iki Australijos—14,000 mylių. Kelionė sunki, bet ne taip pavojinga kaip per Atlantiką, nes didelė dalis bus atlikta virš žemės ir galima nusileisti jei nelaimė ištiktų.

Žinomas lenkų finansierius sako buk Lenkija bus tuoj priversta užmezgti komercijos ryšius su Vokietija, jei Suv. Valst. bei kiti sąjungiečiai nepradės kuogreičiausia su lenkais prekybą vesti.

EAGLE "MIKADO" PAISELIS No. 174.

Vienas iš geriausių paiselių rašyti No. 1, minkštas; No. 2, vidutinis; No. 2½, vidutiniai kietas; No. 3, kietas; No. 4, ekstra kietas del knygvedžių. Parsiduoda po 5c., 50 centų tuzinas.

EAGLE PENCIL COMPANY,

703 East 13th STREET,

NEW YORK, N. Y.

MOTERŲ SKYRIUS

MOTINŲ DOMAI
Užlaikymas vaikų švariais arba nešvariais.

Užlaikymas vaikų švariais arba nešvariais, kaip kad dar tokių daug randasi, nėra toks menkas daktas, kaip, kad daugumas motinų mano. Bet yra labai svarbus ir vertas karts nuo karto tyrinėjimo bei pačių motinų tankiausia pasikalbėjimo, kad jos daugiau apie vaikų užlaikymą suprastų ir savo nežinėles kaiminkas gėrais patarimais pageibėtų. Švarumas netik yra reikalingas del kudikio sveikatos, kad jis arba jina galėtų išaugti sveiku ir drutu, bet po draug ir del tautiškos kultūros kiekvienos tautos, kuri nors ir mažiausia būtų, kelia savo galvelę augštin. Tik vien del to aš pasiryžau nupiešti du paveikslus iš vaikų auklėjimo ir tų dviejų paveikslų atsiliepimą į tautiškos kultūros stovį.

Svarus vaikas yra visiems malonus, visi myli jį pasižiūrėti, nusišypsoti bei užkalbinti. Kokio miesto dalyj jis nesirastų, nėra tos dienos, kad koks nors svetimtautis jo nematytų. Miesto dalis tankiausiai randasi apgyventos mažom grupėm, susispietusių tautų. Taip kad svetimtautis eidamas pro tą dalį miesto, kurioj gyvena tokia arba kitokia tauta, matydamas vaikučius žaidžiant, galės lengvai spręsti apie jos tautiška kultūros stovį.

Dabar paimekime vaiką, kuris po gatves bėgioja visais suodinas. Ant jo su neapykanta mes žiūrėdami matome veidelius su rankelėms žemėtus, purvais apstyčius drabužius, o jeigu darbasas, tai kojos juodos kaip juodveidžio, mažai terastum skirtumo; plaukai vėl žemėti, išsidraikę į visas puses. Susitęk mes tokį vaiką ir dar lietuvio!... taip baisiai apleistą motinos, ar mes pažiūrime jį su maloniom akim. Ar mes jį žiūrėdami pasididžiuojam, pasigėrėjimu: štai va, gražus lietuvių vaikas?!... Atsakysite kiekvienas, kad ne, visai ne. Na, tai del ko? Visgi del to, jeigu teisybę prispažinsit, kad jį yra žiurima kaip ir neapkenčiamą kokį daktą, kaip i laukinį žvėruką, teisingiaus išsireiškiant, kaip i išgamą mūsų tautiškos kultūros. Bet vaikas to viso negali suprasti, jisai tindi save švariai užsilaukiyti, jisai net nuo tolo bijo vandens. Užtat mes jo per daug ir negalim kaltinti, nes jis nėra motinos kaip pridera mokinamas.

Ta visa dėmė, tas jungas, kurio vaikas yra apsunskintas ištikrųjų priklauso motinai—niekam daugiau—kaip tik motinai. Nes per motinos apsileidimą, per motinos ant vaikučių atsidavimą, jie tampa saivaliai, be jokios disciplinos. Gal labai mažai tokių motinos apleistų vaikų lietuviško gimimo yra kituose miestuose, bet man teko matyti nemažai tokių apleistų vaikų, kad aš pradėjau gėdauti prižadinti ir tas motinas, kurios

taip vaikučius apleidžia, kad nors kiek švaresniais bandytų užlaikyti. O tas bandydas, esu užtikrintas, ne bus veltui, nes nustos svetimtaučiai bėdydami pirštais sakyti: "Matai, kokie polenderių vaikai."

Taigi, lietuvaite, bandykime savo vaikelius išleisdami ant gatvės persitikrint, kad jie būtų nusiprausę, piaukelius susisukavę arba susipynę, tokiu budu tikrai mes išvengsime daugelio nesmagumų; tikrai vien tokiu budu mes atskirsime savo vaikelius nuo tų, kurie yra pašiepiami praeinančių žmonių. Podraug ir savo tautą pagerbsime.

Na, tai dabar sakysite: "Tegul tik kas duoda užtekinai mums pinigų, staigu pamatysite permainą. Bus mano vaikučiai aprėdyti, prižiūrėti ir švariai užlaikyti, taip kad jie daugiau nebenužėmims lietuviško vardo svetimtaučių akyse." Ant nelaimės, mažai tas išsireiškimas tegelbsti, nes aš žinau su pinigų pagelba nēr man nei abejonės, kad motina neužlaikys savo vaikelių švariais, nes pinigai šioje gadyneje iōšia labai didelę rolę. Greičiau būtų šiaip: tas visas darbas, kursai motinai priklausio, liktų darbu tam tikrai samdytų tarnaičių. Matote, išeina "kaip dangui taip ir ant žemės." Motina pirmiausia budama neturtinga, to darbo neatliki, tai praturtėjus dar labiau neatliks. Aš nekaltu kaip praturtėjus, kad būtų galima vaikelius užlaikyti švariais, bet aš kalbu ir žadinu tas neturtingas motinas pradēt daugiau mastyti, kaip užlaikys vaikus švariais ir dorais bunant neturtingoms motinoms.

Nemanykite, kad drabužis vaiką permoino, pagražina, tas visai netiesa. Gražus vaikas būna gražus ir prastuose drabužiuose, žinoma, jeigu jis ir drabužiai randasi švartūs. Paimekime motinos apleistą vaiką, kuris po gatves bėgioja visais suodinas, per istisą dieną daro taip kaip jam labiausiai patinka, nes motina jo nepaiso, jam leidžia daryti ką tik jis nori. Nuprauskime jį, aprėdykime gražiausiais drabužiais ir paleiskime ant gatvės. Ar ilgai jis bus čystas tuose drabužiuose? Ne ilgai. Nes jis papratęs su purvais žaisti, staigu jis savo drabužius supurvins. O vaikas žemėtas nors ir gražiausiais rubais būtų aprėdytas, vis vien bus negražus. Užtatgi nereikia atiduoti viską ant vaiko valios, reikia jį gerai mokinti ir gerai užlaikyti, pradendant iš pat mažens, reikia pratinti prie disciplinos.

Vaikai yra kaip gėlės; jie auga, žydi ir bujoja. Pasėkime gėles dvejuose darželiuose; jos išdiks taip pat kaip vienam taip ir antram darželyje. Vieną darželį mes prižiūrėkime gerai, o antrą apleiskime ir pažvelgkime koks tarp jų bus didelis skirtumas: prižiūrėtas darželis turės gėles kuoputis, malonios bus vi-

siems pasižiūrėti, žmonės pro šalį eidami gėrėsis, sakydami: "Tai kaip puikios čia gėlės auga." Del ko jos taip puikios auga? Del ko žmonės praeidami pro šalį gėrėsi taip? Ugi del to, kad jos yra gerai prižiūrėtos, darželis neapleistas, visur švaru.

Paimekime gi antrą darželį: tas nelemtai apleistas gėles. Kokį gi mes vaizdelį matome i jį bežiūrėdami? Retkarčiais kur viena, kur kita gėlė težydi ir tai nuskurdusiai, o likusios išdraskytos, stambeliai sulaužyti, žemėms apnešta, vaikų išmindažti. Kur tik pažvelgti visur be tvarkos, visur nešvaru. Pasilaikant grynos teisybės, ar mes džiaugiamės iš tokio darželio? Kaip tik tas pats atsikartoja ir su mūsų vaikučiais. Apleisti jie nustoja draugiškumo švaresnių vaikų. Pačios motinos liepia su tuom ir su taja nedraugauti, vien tik del to, kad iš gerų papročių išveda. Pareina namon žemėtas arba sudraskytais drabužiais. Motinos, motinos, neapleiskite savo vaikelių, prisiziūrėdamos i prakilnesnių žmonių vaikučius ir jus kiek galėdamos stengkitės nuo jų neatsilikti. Pratinkite, mokininkite, ir užlaikykite, taip kaip kad prakilnesni žmonės su savo vaikučiais daro.

P. Aukštikalnis.

Pajieškojimai.

Pajieškau dėdės Vinco Krūkauskio, paeina iš Suvalkų gub. Seinų pav., Mariolavijos miestelio. Gyvena Pensylvanijos valstijoje ir dirbo mainose. Taip gi pajieškau pusseserės Onos Berškutės po vyrų—Gildieną, paeina iš Suvalkų gub., Seinų pav., Rudaminos parapijos, kaimo ir gmino Karužių. Meldžiu jų pačių atsiskaityti ar kas apie juos žino pranešti.

Vincas Bernačius, 931 W. Coal st. Shenandoah, Pa.

Pajieškau draugų, Kazimiero Rimkaus ir Onos Milūtės, abu paeina iš Kauno gub., Raseinių pav., Kaltinienių parap. 7 metai kaip Amerike. Labai norėčiau susizinti su jais.

Jonas Tverijonas, 797 Bank st., BOX 79 Waterbury, Conn.

RUSIJOS RUBLIAI.

Pas mane galima gauti netikrų popierinių pinigų, jie taip gerai padaryti, kad sunku atsikirti nuo tikrųjų. Tokie pinigai reikalingi teatrui lošiant arba kas nori pasididžiuoti turtingu esąs.

Kas nori tokių pinigų, klauskit per laiską, idėdami krasos ženklelį—adresuokite:

K. J. INTAS, P. O. Box 73, (32) CHICAGO, ILL.

KENCIANCIOMS MOTERIMS.

Reikalingas tonikas, kuris pagelbėtų gamtai atbudavojime nusilpnintos, sergančios sistemos ir atneštų naują gyvastį, drutumą ir sveikatą kenciencioms visotiskai. Štai mūsų patarimas: Imkie Severos Regulatorių ir apturėk tą naudą jos drutinimo vertybės.

Yra tikras draugas kožnos moteries laike nesveikatos. Kaina \$1.25 ir 5c. taksu, visose aptiekose.

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa.

LIETUVIŲ SPAUDOS BENDROVĖ.

Surengė naują spaustuvej ir Knygyną.

Clevelando ir apielinkės lietuvių, turėdami spaudos darbus priduoikte i mūsų spaustuvej, nes darbai yra padaromi pigiai ir gražiai. Pas mus galima užsiprenumeruoti lietuvių laikraščiai, taipgi ir "Amerikos Lietuvis." Parduodam knygas, ypač VIRIMO ir KEPIMO KNYGA, Kariaujančių šalių Istorija. Rašykite tuojaus, mes pasiūsim; pinigūs užsimokėsite kada gausite.

Siunčiam pinigūs i Lietuva, Lenkija. Išpirk "Money Order" ir pasiūsk i mūsų ofisa, o mes pasiūsim kam bus nurodyta. Priimam pajieškojimus i Lietuvą giminių ir pažystamų.

Siūskite reikalavimus adresu:

LIETUVIŲ SPAUDOS B-VĖ

arba
A. S. Kulbickas, 6307 Superior ave. ar 7602 Aberdeen ave. N.E. Cleveland, Ohio.

SKAITYKIT IR PLATINKIT "AMERIKOS LIETUVIŲ"

F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York.

JUS TIK STEBETES!

Jei jus išrodot nesveiki, jei apetitas nedirba gerai, jei kenčiat nuo prietvaros, galvos skausmų, jei negalite miegot gerai, jei esat nusilpnėję, be energijos—tai tuoj pradėkit vartot Triner's American Elixir karčiojo vyno ir jus tuojaus stebėsitės kaip galėjot apsieiti be šitos gyduolės. Galit gaut kožnoj aptiekoj, nes Triner's American Elixir yra gyduolė prisilaikanti prie visų prohibicijos tiesių ir priimta per U. S. Internal Revenue Dept. Washington, geg. 2, 1919. Medega, vartojimui jos daryme: žolės, šaknis ir žievės medikališkos vertės, gerai išvalo vidurius ir užlaiko juos švariais. Šita gyduolė kartu su Triner's Angelica Bitter Tonic, geras priduoctojas energijos, yra gerai žinoma per 29 metus. Gaunama visose aptiekose.

Jos. Triner Company, 1333—1343 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

'LIETUVIŠKAS IŠRADEJAS.'

Šituo vardu knygutė parodis jums kiek žmonės pelno padarė ir kiek dar gali padaryti per išradimus.

Tą brangią knygutę siunčiam kiekvienam ant pareikalavimo

DYKAI

Kaipo žinovai (ekspertai) patentų, bandome išradimus DYKAI. Rašykite reikalaudami mūsų knygutės

AM. E. PATENT OFFICE, (Inc.) 718 Mather Bldg. (A.L.) Washington, D. C.

Naujas Dienraštis

"VIENYBĖ LIETUVNINKŲ" ištarnavusi visuomenei 34 metus savaitraščių, trumpoje ateityje pradės išleidinėti DIENRAŠČIŲ. Tapo sutverta dienraščio leidimui bendrovė su kapitalu \$75,000.00. Dienraščio bendrovės šėras \$10.00. Pirkti gali kiekvienas. Geriausias pinigų investantas nusiperkant dienraščio "VIENYBĖ" šėrus. Prenumerata kol dienraštis pradės išleidinėti palieka ta pati, \$2.50 metams. Kitose šalyse, metams \$3.50. Nelauk, užsirašyk šiandien! Vėliaus prenumerata bus pakelta. Siūsdami pinigūs už prenumeratą arba dienraščio šėrus, adresuokite:

"VIENYBĖ LIETUVNINKŲ" 120—124 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.

Virimo, Kepimo ir Namų Prižiurėjimo KNYGA

GERBIAMIEJI "AM. LIETUVIO" SKAITYTOJAI!

Pranešam jums, kad KNYGA VIRIMO, KEPIMO ir NAMŲ PRIŽIURĖJIMO yra gatava. Knygos didumas apie 9 coliai ilgio, 6 pločio, 164 puslapiai, gražiai audeklu apdaryta su auksine antspauda ant viršaus. Knygos turinys labai atyžiai surinktas geriausiu valgio daktų. Joje telpa 15 gatunkų geriausių sriubų. 87 budai kaip sutaisyti mėsos valgius. 7 budai kiaušinienių. 64 budai kepimo įvairių pyragų ir pyragaičių. 18 budų pajų ir pudingų. 5 geriausi budai kaip gaminti žuvis. 9 geriausi budai kaip kepti duoną. 17 geriausių konservų, kaip sudėti įvairias uogas ir augalus. 10 budų kaip užlaikyti daržoves. 10 budų įvairumų: gėrimai, naminiai dalykai, patarimai. 7 geriausi valgiai iš Lietuvos gospadinės. 6-ši budai gaminti paukštiena. Įvairūs spaisai, (prieskoniai). Žodžiu sakant, knyga verta turėti kiekvieno lietuviu stuboje, nes ji parodo kaip sveikai gaminti valgius, kaip sunaudoti daktus naudingai ir ekonomiškai.

Labai linkiame Tamstai šitą knygą sau išsirašyti; jeigu pats negamini valgių padovanok savo gospadinei, savo seserei, savo motinai arba savo merginai, jų dovana paliks jų atmintyje per ilbus laikus. Geras maistas, geras namų prižiurėjimas sučėdina pinigūs, kuriuos gydytojams ir vaistinyčioms atiduodi. Šita knyga gražiai apdaryta parsiduoda už \$1.50; su popieriniais apdarais—\$1.25. Neatidėk, nes užmirši. Rašyk dabar, paklausinėk gal jus susiedės norėję sau nusipirkti—galėsite kartu parsisiųsti kelias knygas.

Užsakymą ir pinigūs pasiūskite ant tokio adreso:—

"AMERIKOS LIETUVIS,"

15 MILLBURY ST., WORCESTER, MASS.

DOVANAI DOVANAI

IK 30-tai DIENAI RUGPIUCIO - AUGUST MEN. Kas lyg augščiau minėtai dienai užsirašys dienraštį "LIETUVA" arba atnaujins seną prenumeratą (nōrs neišsibaigusią) ant istisų metų, gaus DOVANAI mūsų spaudos labai gražią knygą "Vėlavos Akyvaizdoje," vertės \$1.00, kurios turimj perskaitės niekuomet neužmirš ir bus kas draugams papasakoti; arba puikų spalvuotą \$1.00 vertės Lietuvos Respublikos žemlapį, kurio kopiją prezidentas Wilsonas išsivežė Paryžiaus Taikos Konferencijon. Prenumeratą ir orde rj dovanams siūskite:

"LIETUVA" DAILY,

3253 S. MORGAN ST., CHICAGO, ILL.

MOKSLO, LITERATūros IR DAILOS SAVAITINIS LAIKRASTIS

"DIRVA"

Vedama Pirmeiviškoje Tautinėje Dvasioje

EINA KAS PENKTADIENIS.

Prenumerata:

Amerikoje metams \$2.00, pusei metų—\$1.00 Kanadoje metams \$2.50. Kitur met.—\$3.00 Vieną numerį pažiūrėjimui siunčiam dovanai

"DIRVOJE" yra sekanti nuolatiniai skyriai: Zinios—iš Lietuvių Gyvenimo—iš Realio Gyvenimo (tikri juokai), — Nuo Redakcijos — Moksliski Straipsniai — Kitokie Straipsniai, Pasiskaitymai—Jaunimas—Vietinės Zinios

Užlaikome visokių knygų. Reikalaukite mūsų naujo knygų-Katalogo. Visokius spaudos darbus atliekame gerai, gražiai ir greitai.

Tik-ką išleista žingėdžiausia knyga, kokią lietuviai kas yra skaitę

VIENUOLYNO-KLIOSTORIAUS SLAPTYBES

Pilnas aprašymas slapto klioistoriaus gyvenimo kunigų su vienuolėmis. Su 6 paveikslais, 152 puslapių, kaina tiktai \$1.00. Reikalaukite, siūsdami ir pinigūs (agentams duodama 50%) šiuo adresu:

"D. I. R. V. A.,"

7907 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

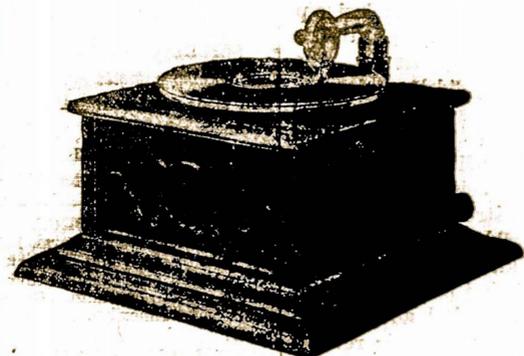
kuris prigelbi gamtai suteikt žmogui priklausanti grožis. O kas gal but gražesnio už ilgus, blizgančius, svelnius plaukus? Kas gal but smagesnio už čystą neniežinčią galvos odą?

RUFFLES

panaikina pleiskanai! Su jomis nereikia kelių mėnesių galvos trynimo: dviejų ar trijų dienų hėgyje RUFFLES pradės mažinti pleiskanai, o savaitės laike jų jau nei žymės neliks! Paskui tik reikarčiais suvilgaut galvą bus užtektinu, kad pleiskanos neatsinaujintų. Nusipirkite šią knygą RUFFLES bonkute aptiekose. Kąstus tik 65c., bet jus sakykite, kad jos vertos daug daugiau. Pasiūkinimai pridėti prie kiekvienos bonkutes. Jei negausite jų aptiekose, tai atsisiųskite mums 75c. pašto markėmis, ar money order šiojū adresu:—

F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

Augštos vertės Gramofonas Tiktai \$19.50.

CONSOLA grojamoji ir kalbamoji mašina yra naujausio išradimo su puikiausiais pagerinimais ir balsai esti aiškūs, svelniūs, malonūs, tyri. CONSOLA groja rekordus visokiausiu oisčiųrimo ir visokiausio didumo, kaip: COLUMBIA, VICTROLA ir kitas. Tokios rūšies gramafonas kaip CONSOLA, tai krautūvėsa parduodami už dubeltavą kainą. CONSOLA gramafonas gali ištekti visam gyvenimui. Pinigus \$19.50 už gramafoną siūskite per pačto Money Order. Rašydami laiškūs adresuokite:

S.P. TANIS,

31 East 112 St., Chicago, ILL.

VIETOS ŽINIOS

Šimkus nulaužė pačiai nugarkaulį.

Ponia Ona Šimkienė 30 m., nuo 261 Millbury gatvės, dabar guli miesto ligonbutyje su nulaužtu nugarkauliu. Gydytojai tuo tarpu nežino ar moteris kada galės vėl vaikščioti ar ne. Už tą baisų sužeidimą ji gali kaltinti savo vyrą, kuris, beja, buvęs viens iš Šv. Kazimiero bažnyčios kolektorių, ir abelnai buvo skaitomas kaip geras katalikas ir dievo-baimingas žmogus. Sakoma buk jau daugelis metų kaip jis savo moterį ir 4 vaikus kankino. Moteris, gera katalikė, niekam budavo nesiskundė, nes vis tikėjosi, kad, kaip ji meldė Dievo, jis "ateitų į dvasią." Bet nelaimingai moteriai neteko sulaukti geresnio gyvenimo. Priešingai, dabar ji gali likti amžinas ligonis. Jos žvėriškas vyras sakoma buvo pripratęs ją daužyti, bet dar niekad taip nesužeidė kaip pėntnyčios, 25 d. liepos, ryte. Jis užpyko ant jos užtai, kad neva negana greitai padarė jam pusryčius, tad taip spyrė ją, kad moteris, kuri bėgo nuo jo, nusiritė trepais ir jau daugiau nesikėlė. Dr. Nicol buvo pašauktas, bet nieko jai negalėjo pagelbėti, tik pašaukė ambulanca, ir tuoj nugabeno ligoninėn. Policija jieško Šimkaus.

Toki žvėriški sutverimai kaip šis Jonas Šimkus, padaro gėdą visai tautai.

Kaimynas.

Svarbus susirinkimas.
Worcesterio lietuviškų draugijų valdybų susirinkimas atsibus 3 d. rugpjūčio, 7 val. vakare, Šv. Kazimiero parapijos svetainėje. Visu draugijų valdybų nariai be jokio atsisakymo turi dalyvauti šiame susirinkime, nes jis begalo svarbus.

Komitetas.

Riausės ties Graton and Knight dirbtuvės.

28 d. liepos, tarp 7 ir 8 val., palei Graton & Knight ištiko didžiausios streiko riaušės kę Worcesterio policija kada matė. Streikieriai sako, buk policija pirmiaus ant jų užpuolusi, o policija tvirtina, kad streikieriai pradėjo riaušę. Anot policijos, didelė minia streikierių susirinkusi aplink dirbtuvę nenorėjo įleisti streiklaužius dirbtuvėn. Tuc met policistai suareštavę vieną streikierių už šalygavio užblokavimą ir tada kiti streikieriai emė leisti akmenimis į policistus, o policistai puolėsi ant streikierių su buožem ir revolveeriais. Streikieriai tvirtina, kad policija visai nekliudyta emė vaikyti streikierius ir daužyti juos su buožem. Apie 20 ypatų tapo sužeista, keli gana sunkiai žame skaičiuje ir trys policistai. 8 streikieriai, tarp kurių radosi ir keli lietuviai, tapo suareštuoti. Mušui pasibaigus, klanai kraujo matėsi ties dirbtuve. Visi suareštuoti tapo sužeisti,

Abelnai, policistai nesigailėjo buožių.

Kompanija griežtai atsisako nusileisti streikieriams ir visai nenori nei matytis su jų komitetu. 29 d. liepos kompanija vėl atidarė savo dirbtuvę, parsigabenus daugybę streiklaužių, kuriuos policija sergsti.

Kompanija ir anglų laikraščiai garsiai paskelbia, kad visi suareštuoti streikieriai aną savaitę ir šį kartą yra svetimžemiai, ne piliečiai šios šalies ir kad jie nedalyvavo karėje.

Reporteris.

Mass. valstijos arbitracijos komisija jau nusprendė tarp Worcester Gas Light Kompanijos ir jos darbininkų. Darbininkai gauna 48 val. darbo savaitę, laiką ir pusę už viršlaikį ir dubeltavai už šventadienius. Mokes tįs irgi pakeltos.

1 ir 2 d. rugpjūčio ant Quinsigamond ežero bus didelės valčių lenktynės, kuriose dalyvaus garsūs valčių klubai iš visos Amerikos

31 d. liepos, vakare, naujas tiltas per Quinsigamond ežerą bus iškilmingai "pašventintas." Bus prakalbų, fereiverkų ir tt.

Pranešama Worcesterio lietuviams, kad Lietuvos Atstatymo Bendrovės įgaliotiniai, V. M. Čekanauskas ir Pranas Zataveckas atidarė Bendrovės raštinę "Aušrelės" kambaryje, Rialto Buidinke, 45 Millbury st. ir yra pasirengę visai patarnauti Bendrovės šerinininkams bei norintiems tapt šerinininkais.

1916 mete, Indijoje radosi 9,400,000 mergaičių neturinčių 16 metų, kurios jau buvo apsidevę.

Daugiau negu 500 ypatų SUV. Valstijose per praeitus 3 mėnesius nusipirko orlaivius.

PARSIDUODA dvi stubos 89-89½ Ward st., septyni tenementai ir viena krautuvė. Parsiduoda už \$13,000.00. Apmoka 10 nuosimtį, jeigu turta rokiuotum ant \$15,000.00, įmokėti \$1,500, terminas išmokėjimui labai lengvas. Kreipkitės pas

MAX ZIEVE,
8 Columbia street,
(34) Worcester, Mass.

ŠLIUBINIS ŽIEDAS. Kas ant pikniko pametė aukso šliubinį žiedą, malonėkit atsiųskti sekančiu adresu:

Frank Dratgelis,
93 Arthur st. Worcester, Mass.

RUMAS DEL POROS. Gera vieta jaunai porai, butų vieta ir su vienu kudikiu, švari vieta, prie gerų lietuvių, ruimo randa nebrangi. Galite darsižinoti "Amerikos Lietuvio" ofise:

15 MILLBURY STREET,
Worcester, Mass.

PARSIDUODA nauja 5 riumu stuba, keturių metų senumo, parsiduoda visai pigiai ir greitai laiku bus parduota; yra šiltas vanduo, maudynės ir skalbynė, gesai, visur kietos grindis. Norėdami pirkti, kreipkitės šiuo adresu:

Liudvikas Volongevičius,
9 Diamond st., City.
(33) ant 2-ry lubų.

LIETUVIŠKA BARBERNĖ.

Puikiai skuta ir kerpa plaukus. Kaina žema. Apskuta už 10c.; plaukų kirpimas — 25 centai Subatomis.

Skutimas ..... 15c.
Plaukų kirpimas ..... 35c.

BARBERNĖ ir MAUDYNĖS!!!
21 WARD STREET,
(38) Worcester, Mass.

ANT RENDOS puikus garadžius vienam automobiliui. Kreipkitės—
I BARBERNĖ,
325 Millbury st.,
(31) Worcester, Mass.

Parsiduoda Namai - Farnos.

Nepaprastas pirkinys—dvi trijų tenementų stubos, visai arti Grafton Square po 6—6 kambarius kiekviena, gesas, šiltas vanduo, maudynės, steam heat. Didelis plotas žemės ir banė, kurią lengva perdirbti į garadžių. Kaina už vieną \$7,500, už kitą \$7,200. Abi kartu galima pirkti kiek pigiau. Turi būti parduotos iki subatai. Lengvos išlygos. Pasiskubinkit!

40. akry farmą, Holden, Mass., parsiduoda su gyvuliais ir padarais, geri budinkai. Kaina \$3,800, įmokėti \$1,000.

A. BLAŽYS,
15 Millbury st.,
Worcester, Mass.

PRANAS LEVERIS,
Dailydė-staliorius.

Užima kontrauktus ant budavojimo ir taisymo namų. Taipgi taiso ir dailyną namus ir padaro įvairius medžio darbus. Kainos labai žemos. Reikalaujanti dailydės, malonėkite kreiptis pas mane, po numeriu —

15 MILLBURY ST.,
Telefonas 8177.
Worcester, Mass.

PARSIDUODA Grosernė, gerroje vietoje, gerai biznis išdirbtas. Parsiduoda iš priežasties išskelavimo. Norėdami dažinoti, galite paklausti "Amerikos Lietuvio" Ofise—

15 MILLBURY STREET,
Worcester, Mass.

Namai ir Farnos Parsiduoda.

Namas 3-jų šeimynų, po 7 riumus, maudyklės, gesas. Prekė \$6,300.

Namas 6-šių riumų su šiluma, gesas, elektra; namas perėitą metų statytas, karštas vanduo, maudyklės, kietos grindis, arti Grafton Sq. Prekė \$4,200, \$500 įmokėti.

10 Sterling st. 3-jų šeimynų namas, gesas, maudyklės, karštas vanduo, lotas del štoro ir del garadžiaus. Prekė \$6,200, \$1,200 įmokėti.

Farma 45 akry, 12 akry ariamos, didelis miškas, sodas, dideli budinkai, arti fabriku, arti Worcester. Prekė \$3,400.

Didelė farma, 14 karvių, 6 teilyčios, arkliai, vežimai, mašinerijos, tik 3 mailės nuo Worcesterio. Prekė \$8,500.

Turiu daug farmų ir namų.

JONAS BUOKAS,
12½ Millbury st.,
Worcester, Mass.

NEATIDĖK, BET PIRK ŠITA MASINĄ DABAR.

Vienas iš naudingiausių išnislų gspadinei. Iš vieno svaro viesto ir vienos kvortos pie-

no, padarysi 2 svaru sviesto ir viestas bus šviežutėlia, turės skanų smoką, persivalys ir metalpins savyje apgavingu primaišyčių; reiškia nebus adularavotas. Šrokuota, kad per metus sučėlysi 25 dol. turėsi šviežią sviestą. Jeigu kada užsiliks smėonos ir tai galėsi sumušti į sviestą. Muštuvys stiklinis drukai padarytas. Visas paaiškinimas bus lietuviškai išdrukuotas, kaip su juom apsieiti. Męs įą rvarantaojam, delto kad męs paįs vieną vartojam ir žinome kad eisybė. Prisiųsk 2 dol. o muštu vą su patarimu tuojaus apturėsi. Arba užrašyk bent 4 "Am. Liet." skaitytojus, o mašinėlę gausi do-

M. Paltanavičia,
15 Millbury st. Worcester, Mass.

PRANESIMAS VISIEMS LIETUVIAMS.

Atidariau krautuvę Singer siuvamų mašinų.

Mašinų galite gauti naujų ir senų. Kiekviena mašina gvarantuojama, jeigu ir pasitaikytų klaida, tai apmainome su mielu noru. Moteris nusipirkus mašiną, kadir nemokėtų siuti, tai mes kuogeriausiai išmokiname siuti ant viršminėtų mašinų. O jeif ir nenorėtumėt pirkti, tai atekite pažiūrėti ir išbandyti. Adresas:

A. PELESKY,
4-4½ Lafayette st.,
(35) Worcester, Mass.

PARSIDUODA pirmos klesos grosernė ir bučernė; visi nauji prietaisai; galima pirkti su ir be prietaisų; mašina, kilbasoms daruoti, ice-box, stalus galima randavoti kartu su krautuve; pigi randa. Atsišaukite arba rašykite pas Alex Nadzionick, 255 Millbury st., Worcester, Mass. Galima patefonuoti: Park 494 nuo 7 valandos ryte iki 9 val. vakare (34)

PARSIDUODA Singer Siuama mašina, naujos mados, visai kaip dykai del priežasties apleidimo šito miesto. Malonėkite atsišaukti šiuo adresu:

15 MILLBURY STREET,
(31) Worcester, Mass.

AMER. LIET. TAUT. SANDAROS organas

"SANDARA"

Puikiausiai nušviečia lietuvių gyvenimą visam pasaulyje ir uoliausiai gina darbininkų reikalus. Metams \$2.00. Skaitykite visi. Vieną numerį siunčiam pažiūrėt dykai.

"SANDARA",
366 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Naujas Lietuvių Dienraštis

Trumpoje ateityje Brooklyne pasirodys Naujas Lietuvių Dienraštis "Vienybė." Kiekvienas prakilus lietuvis turėtų prisidėti prie šito švento darbo. Norėdami kalai jau yra baigiami tvarkyti ir jau ateinančioje savaitėje prasidės jos aktyvūs darbas. "VIENYBĖ" bus vienatiniu lietuvių dienraščiu Rytinėse Valstijose. Norėdami paimti šerų iš "Vienybės" dienraščio Korporacijos, arvaiteje pasidės jos aktyvūs darbas. "VIENYBĖ" bus vienatiniu lietuvių dienraščiu Rytinėse Valstijose. Kiekvienas prakilus lietuvis turėtų prisidėti prie šito švento darbo. Norėdami paimti šerų iš "Vienybės" dienraščio Korporacijos, arvaiteje pasidės jos aktyvūs darbas. "VIENYBĖ" bus vienatiniu lietuvių dienraščiu Rytinėse Valstijose.

LITHUANIAN DAILY "VIENYBĖ"
120 Grand street, Brooklyn, N. Y.

Lietuvių Vaistinyčia Aptieka.

Jeigu kada turi kokį receptą nuo daktaro arba pats nori sau gyduolių nusipirkti, nežiurint kokios ten gyduolės butų ir kaip jos vadintusi, jeigu niekur negauni pas mus visada gausi. Kviečiame visus lietuvius lankyti savo vienatinėje Lietuviškoje Vaistinyčioje mieste Worcester ir apie linkės. Kas negalite pas mus ateiti, galite rašyti.

A. BUDREVICIA
93 MILLBURY STREET, WORCESTER, MASS.

MOTERIM. MERGINOM IR

Pas mus galite gauti įvairių kvietkų padarytų gatavai, tiktai sudėti į kruvą ir turėti tokius gražius kvietkus kaip ir gyvua. Lapai taipgi pritaikinti prie vsokių kvietkų. Jeigu nori padabinti savo ruimą, kad gražiai atrodytų. Gaukite šių kvietkų.

M. Paltanavičia,
15 Millbury street,
Worcester, Mass.

PETRAS ŠČIUKA,
5 Hale St., Worcester, Mass.
Telefonas Cedar 3519-2

Popieruoja ruimus, vnišuoja, pentina namus. Atlieka darbą labai gražiai. Visi kreipkites prie Jo. Taipgi barandavo ja 7 pasažierų automobilių. (36)

MAUDYTIŠ SVEIKATA!

Loviuose maudynės, garo maudynės, elektrikos masadžius, žmogus patarnauja. Atdara dieną ir naktį. Lovių maudynės moterim atdaros visada, Garo maudynės del moterų atdaros nedėlios ir panedėlio vakarais.

RUSSIAN TURKISH BATHS,
3 LEDGE STREET,
kam. Water st.,
Worcester

GERIAUSIOS RUŠIES AKINIAI,
1/10 12 K. auksų aptraukti rėmeliai, vertės \$2.50, musų kaina \$1.98. Stiklus akiniams suteikiame sulyg akių per musų akių registruotą Optometristą — nedaugiaus kaip \$2.50. OPTICAL DEPT.
Denholm & McKay Company
Worcester, Mass.
Boston Store.

"AUŠRINE"

Geriausias moterų žurnas, išėina prieš 15 diena kiekvieno mėnesio. Kaina metams su prisuntimu \$1.50. Adresas:

"AUŠRINE,"
244 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

BENJAMIN MENDELSON

Advokatas

Veda visokias provas teismuose Kaiba slavoniškai, lenkiškai, serbiškai, hrovatiškai, rusiškai ir vokliškai. Ima provas šios šalies ir krajavas: 931-932 Slater Building 390 Main St., Worcester, Mass.

Dr. F. B. Puskunigis,
175 Green Street, Worcester Mass.

Prūmami ligoniai sekančiose valandose:

Nuo 8 iki 11 prieš piet
Nuo 1 iki 3 po piet
Nuo 7 iki 9 vakare.

ŽUVŲ RINKA

Šviežiausias žuvis, oistarius, klempsus, vėžiū, taipgi marinavotus galima gauti ke-nuose.

Tyras Cod Liver allejus ir gyvi vėžiū ant pardavimo žmonėmis ir į krautuves. Sullivan, Vernon Square, FISH MARKET.

VISI BIZNIERIAI GARSINKITĖS "AMERIKOS LIETUVYJE."

Daugiau Lietuvių eina pas mane negu pas kitą Dentistą Worcester

Aš esu Expertas auksavime ir Zemiausios Kainos

Traukiu dantis be skausmo

DR. FREDERICK BROWN
34 FRONT STREET Next To Plaza Theatre
Atdara Vakarsais

KUR BĖGI JONUK?

—Aš bėgu į Collins Čeverykų krautuvę.

10 Vernon Square,
Tę parduoda gerus čeverykus.

GERIAUSIA Čeverykų Krautuvė

Jeigu nori nerų drutų ir smagių Čeverykų atekite pirkti pas

Amučių ir Ananką
o visada busi užganėdintas savo pirkimu.

Amutis ir S. Ananka
27 Millbury St., Worcester, Mas

Nepamirškite mūsų Drapanų ir čeverykų KRAUTUVES

Naujausios mados sutai, įskrybelės, marškintai, kaklaraiščiai, čeverykai vyrams ir moterims. Kviečiame visus brolius ir sese-ris pirkti pas mus, nes pigiau niekur nerosite; geriau pas savą negų kur kitur.

Kviečiame visus atsilankyti

V. GINKUS
52 Millbury Str.
Worcester, Mass.